Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...май 1921 оной ...ын 21-hээ гарана | № 46 (13670) | 1972 оной февралиин 24, четверг | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй БУРЯАДАЙ ОБКОМДО

...лектровозуудые сүүдхэдээ 1000 километртэ гүйлгэхэ ...н Зүүн-Сибиринн түмэр замай Улаан-Үдын отделениин түмэр замшадай коллективэй үүсхэл тухай

...замай Улаан-Удын отде...шад «Социалис мүры...лдэлые улам сааша...руулха тухай» КПСС-...й тогтоолдо харюу бол...бэрини гол фонднуудые ...о hайжаруулхын түлөө ...мүрысөө дэлгэрүүлбэ. ...лэй эсэс болотор элект...е сүүдхэдээ 1000 кило...лгэдэг болгохо зорилго ...араалаа. Улаан-Үдын ло...депогой диспетчернүү-...ективэй үүсхэлээр дэл-...о мүрысөөндэ машинист-...эр замай поезднуудай ...хабаатай локомотивщи-...гүүд, зам харууhа-...хэ холбоошод, энерге-...лсобо.

...аар түрүүшын үрэ дүн ..., Нормын ёhоор сүүдхэ-...илометрэй орондо 1971 ...рь соо электровозууд ...метртэ, декабрь соо — ...метртэ, байгша оной ян... – 896 километртэ яба...

...возуудай сүүдхын дунда ...дэлые түргэдхэхэ гэ-...өөн локомотивна бригa-...ажалай эмхидхэл ба амаралта hайжаруулха, вагонуудай эрьесэ түргэдхэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ашаа шэрэлгын өөрын үнэ сэнгые хямдаруулха хэрэгтэ зорюулагдана.

Түмэр замшад ССР Союзай 50 жэлэй ойе, мүн Зүүн Сибиринн магистралинн 75 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угталгада социалис мүрысөө дэлгэрүүлэн, түсэбтэ даабаряа, мүн абаhан социалис уялгануудаа дүүргэжэ эхилээ. Ашаа шэрэхэ январиин даабари 100,8 процент, ашаа тээлгэ — 106,6 процент дүүргэгдээ, вагонуудай эрьесэ 10,7, вагонуудай ашаа шэрэлгэ 110, локомотивуудай — 112, участогууд хоорондын ябаса 121 процент болгогдоо. Ажалай бүсээсэ дээшэлүүлхэ, ашаа шэрэлгын өөрын үнэ сэн хямдадуулха даабари үлүүлэн дүүргэгдэ.

КПСС-эй обкомой бюро иигэжэ тогтообо:

Электровозуудые сүүдхэдээ 1000 километртэ гүйлгэхэ гэhэн түмэр замай Улаан-Үдын отделениин замшадай үүсхэлые hайшааха. Энэ үүсхэл түмэр замай транспортын гол фонднуудые ашаглалга hайжаруулна, ашаглалгын хүдэлмэрин шанар дээшэлүүлнэ.

Үйлэдбэрнин арга боломжонуудые элирүүлэн хэрэглэхэ, локомотивуудые түргөөр гүйлгэхэ талаар хэмжээ ябуулгануудые хараалхыень КПСС-эй Улаан-Үдын горкомые, Железнодорожно, Октябрьска (Улаан-Үдэ), Кабанскын, Сэлэнгын, Загарайн райкомуудые, Мысовая, Галуута-Нуур, Горхон ба Наушки станцинуудай парткомуудые, отделениин хүтэлбэрилэгшэд ба райпрофсожые, партийна ба профсоюзна организацинуудые уялгалха. Түмэр замай транспортын гол фонднуудые ашагтай hайнаар хэрэглэхэ, локомотивуудай аша үрэ дээшэлүүлхэ, ехэ ашаа шэрэхэ, ашаа шэрэлгын өөрын үнэ хямдаруулха зорилготой энэ мүрысөөндэ бүхы түмэр замшадые хабаадуулха.

Локомотивуудые түргөөр гүйлгэхэ мүрысөө, энэ мүрысөөндэ hайн үрэ дүн харуулhан түрүүшүүл ба шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй дүй дүршэл үргэнөөр харуулхыень «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй, редакцинуудые, Телевидениин ба радио-дамжуулгын комитедые уялгалха.

КПСС-эй Буряадай обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ болон Облпрофсоведтэ

...ондо республикын колхоз, совхозуудай hү haaxa, гүрэндэ ...удалдаха талаар социалис мүрысөөнэй дүнгүүд тухай

...-эй обком, Буряадай АССР-эй Мини...й Совет болон Облпрофсовет респуб-...олхоз, совхозуудта hү hааха, гүрэндэ ...н тула дэлгэрhэн социалис мүрысөө-...үүдые согсолон хараад, иигэжэ тогтоо-...

...өөндэ шалгаржа гараhан, Бэшүүрэй ... Калининай нэрэмжэтэ колхоздо ...й обкомой, Буряадай АССР-эй Мини...й Соведэй болон Облпрофсоведэй дам-... Улаан туг 500 түхэригэй нэгэдэхи ...шантайгаар барюулха.

...н аймагай «Пограничный» совхоздо 400 түхэригэй хоёрдохи мунгэн шан барюулха.

«Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэй республикын хүндэлэлэй самбарта Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ, Захааминай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Хяагтын аймагай «Дружба», Ранжуровай нэрэмжэтэ, Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозуудые, Кабанскын аймагай Кабанскын, Шергинэй, Хурамхаанай аймагай Аргатын, Хяагтын аймагай «Пограничный» Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» совхозуудые бэшэхэ.

XXIV ТҮСЭБТЭ ЮҺЭДЭХИ
эршэ · шанар · дэлисэ

Манай фотокорреспондент С. Балдуевай буулгаhан зураг дээрэ Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү haалишан Долгоржап Жалсановна Очировас харанат. Энэ ажалша бэрхэ эхэнэрнай гурбан жэлэй туршада таhалгаряагүйгөөр Сэлэнгын аймагай чемпион гэhэн нэрэ зэргэ дээрэ үргэжэ ябана. Тэрэ үнгэрhэн жэлдэ үнеэн бүриhөө дүрбэ мянга гаран килограмм hү haahaн магтаалтай. Долгоржап Жалсановна hаяхан ВДНХ-гай алтан медаль ба 200 түхэригэй шанда хүртэhэн байна. Гуша гаран жэлэй туршада hаалишанаар ажаллажа ябаhан энэ эхэнэр иимэ үндэр шагналда хүртэхэ ёhоороо хүртөө гээшэ.

...НИ БАРИСААНАЙ УУЛЗАЛГА

...НР-эй Сэлэнгын аймаг ба Буряадай АССР хоёрой хоо...ш хани барисаанай харилсаан жэл ерэхэ бүри үргэдэнэ. ...1973 онуудта хоёр талын зүгhөө бэелүүлэгдэхэ харилсаа ...оной түсэбтэ гар табилгада зорюулагдаhан уулзалга фев...ин 22-то Улаан-Үдэ хотодо үнгэргэгдэбэ.

...ани халуун оршон байдалда баталан абтаhан түсэбтэ ...эй Буряадай обкомой секретарь К. М. Продайвода, ...-гэй Сэлэнгын аймагай комитедэй нэгэдэхи секретарь ...сбазар гар табиба.

...ряадай АССР-эй, МНР-эй Сэлэнгын аймагай ажалшадай ...баталан абтаhан хани харилсаанай түсэб хадаа аха дүү ...дай ажахын hалбаринуудые, соёл гэгээрэлээ хүгжөөхэ, ...ршэлөө халан абалсаха хэрэгтэ туhалха байна.

...72—1973 онуудай туршада промышленность, хүдөө ажа... соёл культурын туйлалтануудые халан абалсаха зорил... Буряадай АССР-эй ба МНР-эй Сэлэнгын аймаг бэе бэе...легацинуудые эльгээлсэжэ байха. Хоёр талын делега...бүридэлдэ партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэд, промыш...енин, хүдөө ажахын түрүүшүүл, мэргэжэлтэд, комсомол..., журналистнууд, артистнууд, hурагшад оролсохоор ха...ганхай.

...а дүү ёhоной харилсаанай түсэбтэ гар табилгын үедэ ...К. М. Продайвода, Ш. Хасбазар гэгшэд амаршалгын ...дые хэлэhэн, саашадаа харилсаанай улам үргэдхэхэ бай...hайдажа байhанаа мэдүүлээ.

...УРАГ ДЭЭРЭ: КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь ...К. М. Продайвода МНРП-гэй Сэлэнгын аймагай комите...эдэхи секретарь нүхэр Ш. Хасбазар гэгшые түсэбтэ ...абиhанайнь удаа амаршалжа байна.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, Ленинэй орденто хонишон Дулма Чимитовна Цыбенова, Цыден-Дамба Доржиев, Цыден-Дамба Дагбаев гэгшэд нёдондо 100 эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абажа, ажахы соогоо онсо шалгарhан байна. Мүнөө эдэ нүхэднай табан жэлэйнгээ түсэб дүрбэн жэлдэ дүүргэхэ гэhэн социалис уялга абаад, хүршэ Яруунын совхозой хонишодые мүрысөөндэ уринхай. Һаяын мэдээгээр Д. Цыбеновагай отарада 400 гаран хурьган абтаад, үхэл гарзагүй түлжүүлэгдэжэ байна.

ХҮРШЭНЭРТЭЕЭ МҮРЫСӨӨНЭ

Иигэжэ Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой хонишод абаhан уялгаяа сүм дүүргэжэ, СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй алдарта ойе ажалай эрхим амжалтаар угтахаар эрмэлзэнхэй.

Ц. БАЗАРСАДУЕВ.

АМЖАЛТАЯА АРЬБАДХАҺААР

Үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр ажахы доторoo онсо шалгаржа аймагай түрүү үхэршэн гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэн Л. Н. Загузина суг ажалладаг нүхэдэйнгөө дунда нилээд хүндэтэй болонхой. Ушарынь хадаа энэ нүхэрнай hара, квартал бүхэнэйнгөө даабарие сүм дүүргэдэг, дүй дүршэлөөр баян болонхой юм. Тиимэhээ үбэл, зунай үедэ залуу мал яажа адуулха, шэгнүүрыень нэмээхэ тухай тэрэ дэлгэрэнгы зүбшэл заабари үгэдэг байна.

Һүүлэй дүнгөөр түрүү үхэршэн Л. Н. Загузина харууhалхаар даажа абаhан малайнгаа тус бүриин шэгнүүрые сүүдхын 1000 граммаар нэмээжэ, туйлаhан амжалтаяа арьбадхаhан зандаа.

С. ХАЛТУЕВ,
«Байкал» племхозой партбюрогой секретарь.
Улаан-Үдын аймаг.

ТАРГАН МЯХА ТУШААХАДА АШАГТАЙ

Үнгэрhэн жэлдэ «Путь к коммунизму» колхозой мал адуулагшад муу бэшэ үрэ дүн туйлажа, гүрэндэ мяха худалдаха түсэб амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ ғоритой хубита оруулаа.

Нёдондо тус колхоз бүхыдөө 2214 центнер мяха, тэрэ тоодо гахайн 560 центнер мяха гүрэндэ худалдаа. Мяханда тушаагдаха малаа hайнаар таргалуулжа, ехэшье, hайншье мяха тушаагаа.

Илангаяа колходзой түрүү малшад Павел Колмаков, Иван Тарасов гэгшэд гүрэндэ тушаагдаха үхэрнүүдые зун, намарай үедэ ада бэлшээн таргалуулаад, удаань тэдэнээ октябриин эхеэр байлгажа шахаад, шэгнүүр ехэтэй, тарган мал мяханай комбинадта эльгээнэ. Байгша оной январиин hүүл багаар нүхэр Колмаковой гүүртэhээ 52 шахамал үхэр гүрэндэ тушаагдажа, олонхинь эрхим тарган гэhэн сэгнэлтэтэйгээр, тус тустаа 347 килограмм шэгнүүртэйгээр абтаа. Тушааhан мяханайнгаа гол сэнгhээ гадна, колхоз 8 мянган түхэриг ашаг олзо нэмэжэ абаа бшуу.

Февраль hарада шахамал үхэрнүүдээ бури hайнаар таргалуулжа, тус бүриинь 350 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаахабди гэжэ малшад Павел Колмаков Иван Тарасов хоёр мэдүүлнэ. Эдэнэр мүнөө Утаата гэжэ газарта 250 үхэр шахажа байна.

Ажахын гахайшадшье эдэ малшадhаа гээгдэнэгүй. Эндэхи гахайшад гүрэндэ тушаагдаха гахай бүхэнэй шэгнүүрые 100 килограммhаа доошо бэшэ болгохо уялга абанхай. Һаяшаг тус фермэhээ 30 гахай мяханай комбинадта тушаагдажа, тэдэнь тус бүридөө 99 килограмм татаа.

Үхэр мал, гахай hайнаар шахажа таргалуулаад, тушаахадань ажахыда, гүрэндэшье hайн шуу.

П. ХАЛТАНОВ.
Прибайкалиин аймаг.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИ СИРИДЭ

ДАМАСК. (ТАСС). Эндэ албанай хэрэгээр айлшалжа ерээд байhан Совет партийно-правительственна делегациин толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров февралиин 22-то САР-ай Премьер-Министр Абдель Рахман Хлефауи гэгшые бараалхаа.

Хани ёhоор хөөрэлдэлгын үедэ Совет-Сириин харилсаа холбооe саашадань үргэдхэлгэдэ хабаатай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Совет партийно-правительственна делегаци тэрэл үдэртөө Сириин Президент Хафез Асадтай уулзаhан байна. Совет делегациин толгойлогшо, КПСС-ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров Кафез Асадтай хани ёhоор хөөрэлдэхэдөө, Советскэ Союз Сири хоёрой хоорондын хани барисаан ба харилсаа холбооe саашадань хүгжөөлгын асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ.

Президент Хафез Асад оронойэкономико бэхижүүлхэ хэрэгтэнь, Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгануудай хой шолонгуудые усадхахын түлөө араб гүрэнүүдэй тэмсэлдэнь Советскэ Союзай үзүүлдэг туhаламжа, дэмжэлгын түлөө Сириин арадай зүгhөө баясхалан хүргэбэ.

ДАМАСК. (ТАСС). Совет партийно-правительственна делегациин, САР-ай хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондын хөөрэлдөөнүүд эндэ февралиин 22-то эхилhэн байна. Эдэ хөөрэлдөөнүүдтэ Сирие—САР-ай Премьер-Министр Абдель Рахман Хлефауи, Советскэ Союзые—делегациин толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров түлөөлбэ.

ДАМАСК. (ТАСС). Эндэ албанай хэрэгээр айлшалжа ерээд байhан Совет партийно-правительственна делегаци Сириин Арадай Соведэй ээлжээтэ сессиин заседанида байлсаа.

Арадай Соведэй Түрүүлэгшэ Фахми Альюсефи заседани нээхэ зуураа, совет айлшадые халуунаар амаршалба.

Удаа тээнь К. Т Мазуров Арадай Соведэй депутадуудта хандан, үгэ хэлэбэ.

К. Т. Мазуров үгэеэ түгэсхэхэдөө, 1971 онhоо 1975 он хүрэтэрхи табан жэлэй турша соо СССР-ые хүгжөөхэ асуудалнуудаар КПСС-эй XXIV съездын хараалhан программа дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байгаа совет арадай ажабайдал болон ажал тухай САР-ай Арадай Соведэй депутадуудта хөөрэбэ.

„Луна-20“ гэжэ автомат станци hара дээрэ дорьбоогүй зөөлөөр буугаа

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

«Луна-20» гэжэ совет автомат станци hарын нюуруу дээрэхи түрүүшын хадалиг райондо дорьбоогүй зөөлөөр бууба. Орёо бүридэлтэй дайдада аппаратура абаашажа буулгаха научно-техническэ шухала зорилго амжалтатайгаар шиидхэгдээ.

1972 оной февралиин 21-дэ Москвагай сагаар 22 час 19 минутын үеэр «Луна-20» гэжэ автомат станци hарын нюуруу дээрэхи хойто широтагай 3 градус 32 минута, зүүн долготагай 56 градус 33 минута кординадуудтай дайдада бууба.

Урда тээнь мэдээсэгдэhэнэй ёhоор, «Луна-20» станци февралиин 18-да hарые тойрон ниидэхэ замда оруулагдаhан байгаа. Һарын нюурууhаа саада захань —100 километр, наада захань—21 километр зайтай түхэреэн замда оруулагдаhанhаа уламжалан станциин ниидэхэ шэглэл февралиин 13-да залагдан хубилгагдаа бэлэй.

Станцие hара дээрэхи хараалагдаhан газарта буулгахын тула февралиин 21-нэй 22 час 13 минутын үеэр тэрэнэй хадуулгын гол двигатель табигдаhан байна. 267 секундын үнгэрөөд байхада, тэрэ двигатель болюулагдаад, станци 760 метртэ хүрэтэр зүндөө доошолбо. Станци залагдан ябуулагдадаг гуримай ёhоор доошоо орожо үргэлжэлөө. Тиихэ, үедэ заладаг автомат түхеэрэлгын туhаламжаар гол двигателиин татасын хүсэн хубилгагдаа. Һарын нюрууhаа дээшээ 20 метрhээ хадуулгань бага татасатай двигательнүүдэй туhамжаар бэелүүлэгдээ.

«Луна-20» станци Элбэгэй далайн зүүн-хойто захада тулаcа ошодог хуурай дайда дээрэхи участогта буугаа.

Телеметрическэ то[...]рхойлгонуудай ёhоор, станци дээрэхи оньhон түхеэрэлгэнүүд hаадгүй hайнаар хүдэлнэ.

«Луна-20» станци hарын нюруу дээрэ эрхилхэ хүдэлмэриингөө программа дүүргэжэ захалаа.

СОВЕТ ЗЭБСЭГТЭ ХҮСЭНҮҮДЭЙ ҺАЙНДЭР

МОСКВА. (ТАСС). Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой 54 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай суглаан Совет Армиин түбэй байшан соо болобо. Ниислэл хотын предприятинуудай үйлэдбэриин түрүүшүүл, партийна, соведэй, профсоюзай ба комсомолой хүдэлмэрилэгшэд, сэрэгэй мэдээжэ дарганар, граждан дайнай ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеранууд театрта сугларaa.

КПСС-эй МГК-гай секретарь В. Н. Ягодкин, хатуу сплавуудай комбинадай хүдэлмэрилэгшэ, Социалис Ажалай Герой Н. А. Соколов, ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь В. А. Житенев гэгшэд hайндэрөөрнь дашарамдуулан сэрэгшэдые халуунаар амаршалба.

Удаа тээнь СССР-эй оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Генеральна штабай начальник, армиин генерал В. Г. Куликовто үгэ үгтөө.

Суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ. СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэг баталан абаба.

СССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ

СССР-эй эмхидхэгдэн байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулжа, физкультурын ба спортын клубуудай коллективүүдэй бүхэсоюзна зунай мүрысөөнүүдые энэ жэлдэ үнгэргэхэ гэжэ ВЦСПС-эй Президиум шиидхэбэ.

Мүрысөөнүүд тухай гурим профсоюзуудай hайн дуранай спортивна бүлгэмүүдэй бүхэсоюзна соведээр тодорхойлогдохо. Һорёон мүрысөөнүүдээр илагшадта үгтэхэ ВЦСПС-эй дурасхаалта 10 шан бии болгогдоо.

(ТАСС).

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Д. Ч. ЧИМИТОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын советскэ болон хүдөө ажахын эмхи зургаануудта үни удаан саг соо аша туhа ехэтэйгээр хүдэлhэнэйнь түлөө, түрэhөөр 60 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан Сэлэнгын аймагай Сүхын совхозой директор нүхэр Чимитов Дарма Чимитовичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй Грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1972 оной февралиин 22.

Сошордомо дохёо

ТҮРГЭН ТУҺАЛАМЖА ХЭРЭГТЭЙ

Набтархан гүбээ дабаадхихада хоёр отара хонидой байра, хашаа хорёо харагдаба. Эндэ Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой хонишод үбэлжэжэ байгаа юм.

Багахан гэр соо ороходомнай уйтан, досоонь арбаад шахуу үхибүүд обооржо байба.

— Эдэ хуу танай үхибүүд гээшэ гү? — гэжэ хонишон нүхэр Ухиновhаа асуубабди.

— Үгы даа, зариманиинь сугтаа hуудаг хонишон Доржо Цыбиковтэнэй үхибүүд. Тэдэнэй гэрынь эндэ холо бэшэ юм, теэд үнгэрэгшэ жэлэй декабрь hарада тэрэ гэрынь баригдаhан аад, мүнөө хүрэтэр пеэшэн хэгдээгүй. Тиимэhээ энэ жаахан гэр соо хоёр айл обооржо байнабди. Үбэлэй хүйтэндэ хүршэеэ үлдэжэ гаргахагүй ха юмши, — гэжэ тэрэ харюусана.

«Эбтэй зон эрьеын арhан соо багтаха» гээшэ ааб даа. Теэд иимэ уйтан гэр соо хоёр айлай hууха гээшэнь тон бэрхэтэй.

— Пеэшэн табюулжа үгыт гэжэ хоёрдохи отделениис эрхилэгшэ нүхэр Цыбикжаповта уулзаха бүхэндөө хэлэгшэб. Тэрэ: «хүлеэ, үшөө нэгэ бага тэсэжэ үзэгты» гэдэг юм, — гээд Доржо Цыбиков хэлэнэ.

Үнэндөө энэ гэр соонь пеэшэн табяадхёо haaнь, тиимэшье ехэ ажалтай бэшэ. Гансал отделениин эрхилэгшэ энэ асуудалые түргэн шиидхэхэ гэжэ бодотоор оролдоногүй гээшэ ха гэжэ hанахаар болоно.

Мартын тэнгhээ хойшо нүхэр Цыбиковэй отарада хонид хурьгалжа эхилхэ юм. Иигээд хурьга абалсаха хүнүүд ерэхэ байна, тэдэнь хаана байха болоноб?

— Хонидоймнай хашаа шлак, бетоноор баригданхай аад, досоогоо ехэ хүйтэн, шииг нойто ехэтэй, хана хаяань хуу сэнтэшэнэ. Дулаалха, ханыень шэглэхэ гэхэдэ аргагүй. Шулуун ханые яагаад шэглэхэбши. Хурьгадай гарахада доронь лэ hолоомо зузаанаар дэбдихэ болоо бэзэбди, — гэжэ хонишон хэлэнэ.

Үбhэ тэжээлээр хэр гээшэбта гэжэ hонирхообди. Отарынь газаа 40 центнер үбhэн, 400 центнер зелёнко асарагданхай. Мүн талха таряанай зүйл бии. Бэшэ үбhэнинь хээрэ байна. Хурьгадые байлгаха таhалга хэхэ хаамжанууд үсөөн.

Урда тээнь автомашинын жолоошоноор хүдэлжэ байhан Доржо Цыбиков мүнөө жэлдэ түрүүшынхеэ хонишон болоод, хурьга абахаяа байна. Тиихэдэ тэрэнэй нүхэр Цырма Дамбаевна, мүн хоёрдохи хонишон Николай Цыренов гэгшэдынь урда тээнь хурьга абалсадаг байhан, зарим тэды дүршэлтэй зон.

Тиигэбэ яабашье энэ отарада онсо анхарал хандуулхаар байна. Нэн түрүүн байха гэр соонь түргэн пеэшэн табиха, дулаалха хэрэгтэй. Хоёрдохёор, отделениин хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хэлсэхэ, хашаа соохи шииг нойтыень бага болгохо хэмжээ абаха, hайн дэбдихэр хэхэ hолоомо сэхээр зөөхэ тухай бодомжолхо ёhотой.

Тиигээд байгаа haaнь, эндэхи хонишод түрүүшынхеэ хурьгалха зуун зуhаг бүхэнhөө 87 хурьга түлжүүлхэ уялгаяа дүүргэхэ гүйсэд аргатай. Хонидынь хүсэ шадалаар hайн. Үбhэ тэжээл бии. Гансал дары түргэн али болохо туhаламжа хүргэхэ хэрэгтэй.

В. БАШАРОВ,
хүдөөгэй бэшэгшэ.

50 СССР

СОРОГ НЮТАГАЙ ШЭНЭ ШАРА

Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаһаар гайхамшагта 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулжа, энэ хуудаһан дээрээ Буряад оронойнгоо эгээл баруун захын АХЫН АЙМАГАЙ «ОКТЯБРИИН 50 ЖЭЛ» колхозой хүгжэлтэ, хүн зонойнь ажабайдалай ургалта, ажал хүдэлмэри тухай хөөрэнэбди.

АРЮУН ХАРГЫДАА ОРООБДИ

МҮНӨӨ БУРЯАД ороноймнай олонхи колхозуудай хүсэ ехэтэй, хүдөө ажахын ёһотойл хүгжэнги предприятинууд болоод байһан үе сагта бидэ тэды шэнээн ехэ продукци абаабди, тэды зуу мянган түхэригэй олзо доход оруулаабди гэжэ хүнүүдые гайхуулжа шадахагүй байһанаа мэдэнэбди. Юуб гэхэдэ, манай колхозой үйлэдбэриин хэмжээн тиимэ гайхамаар ехэ бэшэ ха юм даа.

Эгээл тиимэһээ һүүлэй жэлнүүдтэ, илангаяа үнгэрһэн наймадахи табан жэлдэ колхознай ямараар хүгжөөб, хүн зоной ажабайдал хэр һайжарааб, ажалшад, малшаднай ямар эрхэ байдалда хүдэлнэ гээшэб гэжэ эндэ хэдэн үгөөр хэлэхэеэ һананаб.

Хэнэйшье мэдэһээр үндэр дээрэ газартай, шэрүүн уларилтай Ахын аймагта хүдөө ажахые эрхилхэ, адууһа мал үсхэбэрилхэ талаар бага бэшэ бэрхэшээлнүүд ушардаг. Тииһээ тиитэрээ манай «Октябриин 50 жэл» колхоз бүришье үндэр газарта оршодог байна. Жэшээлхэдэ, ажахымнай бүхы 12,7 мянган гектар эдлүүриин газарай оройдоол 215 гектарынь таряалан, 1076 гектарынь сабшалан, харин бэшэниинь хуу үндэр хада уулын бэлшээри юм. Хараа һаатнай, халижа унашана аа гү гэхээр эгсэ хабсагайн үбэр ташалангаар, эрмэг шулуу дамжан мал бэлшэжэ, зариманиинь бүри оройдонь гарашоод ябахал. Сабшаламнайшье ой тайгын соорхой, хада уулын забһар соогуур, харьялма горходой эрьеэр, эндэ тэндэл 10—20 гектараар түүжэ сабшагдадаг юм. Тиимэһээ малшаднай жэлэй дүрбэн сагта малаа бэлшээхэ, тэжээхэ газараа хараад лэ колхозой түбһөө 120—150 модо хүрэтэр холо газарта хадын хабшал, ой тайга соогуур һуудаг. Мүнөө гүүртэ, отарануудынай жараад ондоо газарта таранхай.

Манай эндэ хабар хожом болотор хүйтэн байгаад, намар эртэ хюруу унадаг дээрэһээ таряан, хартаабха, овощ гэхэ мэтэ эдеэшэжэ үрдидэггүй. Энээн дээрэһээ бидэ аргатайл газартань модо бургааһа, нүүлэ түгэсэг, шулуу сэбэрлэжэ хахалаад, малай эдихэ зелёнко таринабди.

Адууһа мал үсхэбэрилгэ—ажахымнай гол һалбари гээшэ. Энэ оной январиин 1-нэй мэдээгээр колхоздо бүхыдөө 4580 үхэр, тэрэ тоодо 1362 үнеэд, гунжад, гурбан мянган хонин һүрэг, 690 гаран адуу морид тоологдоно. Хада уулатай газартай, шэрүүн уларилтай манай эндэ хэр угһаа хойшо ехэнхидээ һарлаг, хайнаг, нютагай буряад үүлтэрэй үхэр үсхэбэрилэгдэдэг. Тиигэншьегүй аргагүй. Һарлаг, хайнаг мал һү ехээр үгөөгүйшье һаа, ехэнхидээ хээрэ бэлшэжэ, хямда сэнтэй мяха ехээр үгэнэ бшуу. Һүүлэй жэлнүүдтэ бидэ олонхи үнеэдээ һаахаяа болёод, тугалдань хүхүүлдэг болообди. Мүнөө эгээл һүтэй 200 хайнаг үнеэдые һаажа, һүень гол түлэб ажахынгаа хэрэглэмжэдэ гаргашална, тоһыень гүрэндэ худалданабди. Харин һү багатай олонхи үнеэдые һаахаяа болёод, тугалыень заядажа түлжүүлдэг болоһоноймнай ашаар түлынь түргэн томо болоно, тобир һайн байна. Нарай малай гарзалханьшье һураггүй үсөөрөө. Тиигэжэ урдань һаамхай үнеэдэй тугал гурбан жэлтэй дээ арай гэжэл 250—300 килограмм татадаг һаа, мүнөө нарайдаа эхээ хүхэжэ түлжэһэн мал хашараг болоходоо (хоёртойдоо) тус тусхаа 275—280 килограмм шэгнүүртэй болгогдоно.

Үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз адууһа малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, мяха, һү гүрэндэ худалдаха түсэбөө муу бэшээр дүүргээ. Тусхайлбал, бүхыдөө 2339 центнер үхэрэй мяхан худалдагдаа гэхэ гү, али абтаһан мяханай центнер бүхэнэй өөрынь үнэ сэн 45 түхэригтэ болоо. Ондоогоор хэлэбэл, энэ продукциһаа 60 мянган түхэригэй сэбэр ашаг олзо оруулаабди.

Ажалдаа эрхим үрэ дүн туйладаг түрүү малшад, һаалишад, хонишод колхоз соомнай олон. Жэшээлбэл, үнинэй малшан Аюша Дармахеева нёдондо хаража байһан гушан үнеэдэйнгээ тус бүриһөө тугал абажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлээд, жэлтэйдэнь 160 килограмм шэгнүүртэй болгоо. Мүн бэрхэ малшад Ешэ Наханцаков, Владимир Шараев, Гасаран Наханцаков, Даба-Цырен Путунхеев гэгшэд тугал хүхүүлдэг хайнаг үнеэдһээ абаһан түлнүүдээ жэл бүри нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр томо болгоно, шэгнүүрыень ехээр нэмээнэ. Адуушан Цырен-Доржо Хаптагаев үнгэрэгшэ жэлдэ хаража байһан адуунайнгаа зуун гүүн бүхэнһөө 70 унага абаа. Һаяхан Буряадай АССР-эй габьяата малшан гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэгшэ манай эгээл үнинэй һаалишадай нэгэн Норжома Тутунхеева нёдондо даажа абаһан 16 хайнаг үнеэдһээ 15 тугал түлжүүлжэ, үнеэн бүриһөө 600 гаран килограмм һү һагаа.

Долоо-найман жэлэй саада тээ колхоздомнай механизатор мэргэжэлтэй оройдоол нэгэ хүн байһан юм. Мүнөө нютагай хүбүүдэй дундаһаа 32 хүн тракторист, автомашиныи жолоошон, мүн электрик, токарь, дизелист-моторист гэхэ мэтэ мэргэжэлтэй болонхой. Колхозой гаргашаар СПТУ-да, ДОСААФ-ай курсада һургажа, жэл бүхэндэ 4—8 хүниие механизатор мэргэжэлтэй болгонобди. Энэмнай алишье талааараа ехэ удха шанартай. Техникын улам олон боложо, хүдөөдэ хүн зоной эрдэм һургуулиин дээшэлжэ, ажал хүдэлмэриин научна үндэһөөр хэгдэдэг боложо байһан сагта машина, трактор һайн мэдэхэ, мэргэжэл шадабари ехэтэй хүнүүд улам олон хэрэгтэй болоно бшуу.

Колхозой бүхы ажал хүдэлмэриин урагшатай һайнаар ябахын тула бригада, гүүртэ, отара бүхэндэ эдэбхитэй шударгы хүнүүдые табиха шухала. Хүн гээшэмнай хэдышье олон жэлдэ эрхим һайнаар хүдэлөө һаа, һүүлдэ үндэр наһатай боложо, хэзээшье амаралтада гараха ёһотой ха юм. Тэдэнэй ажалые үргэлжэлүүлхэ, колхозоо үшөө һайнаар хүгжөөхэ хүсэн—залуушуулые ажахыдаа шадаал һаа олоор үлөөхэ, элдэб мэргэжэлдэ һургаха, илангаяа мал ажалда хүдэлһэнэйнь түлөө һайнаар урмашуулха хэрэгтэ колхозой правлени, партком һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ анхарал хандуулдаг болоо. Жэшээнь, колхоздоо хүдэлжэ байһан һаа (хэдышье саг соо хамаагүй) сэрэгэй албанда мордоходонь хүбүүдтэ тус бүридэнь 50 түхэриг мүнгэ гү, али сарбуугай часы гэхэ мэтэ бэлэг үгэдэг, баяр ёһололой ориюн байдалда бүхы колхозоороо үдэшэдэгбди. Сэрэгэй албанһаа бусажа ерэһэн хүбүүдтэ баһал найр угтамжа хэжэ, колхоздоо хүдэлхөөр үлөө һаань, туһаламжа болгон, 100 түхэриг үгтэдэг. Хэрбээ мал ажалда хүдэлөө һаань, 120 түхэриг үгөөд, үшөө гол салин дээрэнь һара бүри 15 түхэриг нэмэжэ үгэнэбди. Залуушуулай гэр бүлэ болоходонь, хэн нэгэнэйнь мал ажалда хүдэлжэ байгаа һаань, колхозһоо 200 түхэригэй бэлэг барюулагдадаг. Тэрэшэлэн мал ажалдаа хүдэлжэ байһанаа дээдэ, дунда һургуулида һурахаяа ороо һаань, баһал тэдхэмжэ үгтэдэг юм. Эдэ бүгэдын ашаар сэрэгэй албанһаа ерэһэн, 8—10 класс дүүргэһэн залуушуулай олонхинь колхоздоо хүдэлхэеэ үлэнэ. Тэдэнэй дундаһаа залуу хүбүүд Санжай Анхархаев, Шойгалсан Огзонов, Владимир Самсонов, Сергей Хулуев, Валентина Бакшиханова болон малшад, механизаторнуудаар хүдэлдэг.

Хоёрдохи шухала асуудал юуб гэхэдэ, колхозой правлени, партком хүн зоной ажабайдалые болбосон һайн болгохо зохид гэр байраар, бүхы хэрэгтэй юумээр хангаха тушаа баһал ехэ анхарал хандуулна. Ямаршье хүн һайнаар ажаһууха, шухала хэрэгтэй юумээр хангагданхай байхадаа сэдьхэл дүүрэн, урагшаа зүдхэмжэтэйгөөр хүдэлнэ бшуу.

Хэдэхэн жэлэй саана Сорог тосхондо арбаад муухан гэр байһан юм. Түбхын түрүүн түб тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо, энээнтэй хамта гүүртэ, отаронуудта хуу шэнэ гэр бариха гэжэ шиидээ һэмди. Уһа голой хүрөөд байхада үбэлдөө барилгын модо ехээр бэлдээд, һайн пилорама тодхоод, шифер, хирпиисэ һайса зөөгөөд, зундаа бүхы эрэшүүл, механизаторнуудаа элсүүлжэ, барилга ехээр хэжэ эхилээбди. Тийгэжэ һүүлэй 4—5 жэл соо 180 хүнэй һуурита, үргэн экрантай «Солбон» гэжэ соёлой байшан, интернат-һургуули, конторо, больница магазин, пекарни, колхознигуудай һууха жара гаран гэр гэхэ мэтэ хамтынь 400 мянган түхэригэй шэнэ барилганууд бодхоогдоо. Мүнөө малшаднай диилэнхидээ шэнэ гэртэй болонхой. Тэдэнь хуу штукатурлагдажа, үһээ, полынь шэрдэгдэнхэй.

Нэн түрүүн хүн зонойнгоо һуудал байдалые һайжаруулаад, байхадамнай эсэстээ экономическа талааараа бүхы гаргашань хэзээшье харюулагдаха бшуу. Тиигээдшье үнгэрһэн наймадахи табан жэлдэ гүрэмнай хүдөө ажахыда машина, техникэ, барилгын хэрэгсэл, мүнгэн зөөри үгэжэ тон ехэ туһаламжа хүргэнэ ха юм.

Ингээд мүнөө колхозоо хүл дээрэнь гаргаад, хүгжөөхэ арюун харгыдань оруулаад байхадаа. хэхэ юумэмнай үшөөл ехэ. Түбхын түрүүн адууһа малаа ойрын табан жэлдэ 5 мянганда хүргэхэ, мяха абалгаяа урдахи табан жэлэйхиһээ 30 процентээр дээшэлүүлхэ зорилготойбди. Энээниие бэелүүлхын тула зуун үнеэн бүриһөө 80-һаа үсөөн бэшэ тугал абадаг, үхэр бүхэниие 3,5—4 центнер шэгнүүртэйгээр гүрэндэ худалдадаг болохо зэргэтэйбди.

Юрэдөөл үшөө нэгэ табан жэл үнгэрөөд байхада колхознай улам хүсэтэй, хүгжэнги ажахы болохо, Сорог нютагнай бүришье танигдашагүй болбосон һайн һолохол.

А. НАЛХАНОВ,
колхозой түрүүлэгшэ.

УРДАА ХАРАХА ХҮСЭМН

Ажабайдалайнгаа һайжарха, баян дэлгэр болохо бүри хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэл, ухаан бодол һайн һайхан мэдэрэл эрмэлзэлээр билтаран. урма баяртайгаар хүдэлдэг, эрдэм һургуули, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ гэжэ оролдодог байна. Тэдэнэр гансахан хара амяа хараад ябахаяа болижо, хамтын хэрэгэй түлөө харюусалга ехэтэйгээр хандадаг болоно.

Энэ юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, хэдэхэн жэлэй саана колхоздомнай оройдоол хорёод коммунист байһан. Мүнөө манай партийна организацида 72 коммунист тоологдоно. Тэдэнэй хахадынь шахуу мал ажалда хүдэлдэг, олондо жэшээ харуулжа ябадаг эрхим хүнүүд юм. Коммунис партиин зэргэдэ жагсажа. хүн түрэлтэнэй гэгээн гэрэлтэ байдал—коммунизм байгуулха хэрэгтэ хубитаяа оруулха, өөһэдынгөө политическэ мэдэрэл, эрдэм мэргэжэл дээшэлүүлхын түлөө эрмэлзэгшэд улам олон болоно байна.

Манай түрүү хонишод, залуу коммунистнар Мэлс Арзухаев тэрэнэй нүхэр Ольга Патархеева хоёр һүүлэй найман жэлдэ нэгэшье толгой хони, хурьга гарзада оруулаагүй. Жэл бүхэндэ шахуу зуун эхэ хонин бүриһөө 95—100 хурьга алгадгүй абадаг. хурьган бүхэниие эхэһээ һалгааха болотор 26—29 килограммда хүргэдэг. Коммунистнар хонишод Валентина, Владимир Наханцаковтан, Нима Дамшаев, һаалишан Нима Бадмаева, малшад Даба-Цырен, Долгор Путунхеевтэн болон бусад гансашье өөһэдынгөө эрхим ажалаар жэшээ харуулжа ябадаг бэшэ. нийтын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулдаг оролдосотой агитаторнууд юм.

Мүнөөнэймнай малшад урданайхидал хоёр наранай хоорондо гансал малаа хараад лэ урсахан гэрһээ гарадаггүй, дүлии балай һуудаг зон бэшэ. Малшан бүхэн радиоприёмнигтой, транзистортай, хэдэн олон янзын газетэ, журнал бэшүүлжэ абана. Хэршье холын малшадай гэртэ ороо һаатнай, бог шоройдо дарагдашоод, нэтэршоод һууха айл байхагүй. Гэр бүхэндэ шэнэ мебель. унтари дэблихэр, сонхо үүдэндэнь штора гэхэ мэтэ хуу байха. Колхозой правлени, парткомой үүсхэлээр һүүлэй арбан жэл соо бүхы гэшүүдэймнай 70 процентнь оронойнгоо ниислэл Москвада ВДНХ ошожо хараа.

Эдэ бүгэдэ хүнүүдэй мэдэрэл, эрмэлзэлые нилээд дээшэлүүлнэ гэжэ һананаб. Мүнөө ажалһаа гэдэргэ таталдаха хүн тон хомор. Үндэр наһатай болоһон аад. ажал үгыт, минии һуужа шаданагүйб гэжэ ерэхэ үбгэд, хүгшэдшье олон болонхой.

Бидэ коммунистнуудайнгаа һуралсалда, тэдэнэй мэдэрэл, мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулнабди. Ажахын бүхы дүрбэн бригадада экономическа эрдэмэй үндэһэ һуури шудалха кружогууд неделидээ нэгэ дахин үнгэргэгдэнэ. Гансахан Сорог тосхоной 2-дохи бригадада 42 хүн һурадаг. Мүн социализмын политэкономиин үндэһэ шудалха кружогто 17 хүн һурана.

Гадна табан хүнһөө лекторскэ бүлгэм. 9 хүн форматорнууд. 20 хүн зоной дунда саг үргэлжын хүдэлмэри ябуулна нютагай һургуулиин багш Байминов, С. Ш. Арзу Доржиева гэгшэд энэ үүсхэлтэйгээр хүдэлдэг.

Социалис мүрысөөн үгэ. Бидэ малшад, мех хэнэй, бригада, гүүртэ, от дунда мүрысөө эмхидхэ нэйнь дүн һара, квартал гагдадаг. Түрүүлһэн бр жуулгын Улаан туг, т отарада, улаан вымпел, барюулдагбди. Энэ жэ Ажалай алдар солын дэб гохо, хүндэлэлэй самба хэхэ, онсо шалгарагшад колхозник», «Габьяата гэһэн нэрэ зэргэнүүдые лохо гэжэ шиидээбди. нэйнгээ дүрим зохёожо

А. ШАРАСТЕ
парткомой

Һая болотор лэ ха мэгээр нариихан зү хаад ехэнхидээ хаз рёор ябадаг байһан аймагта мүнөө онь никэ жэлһээ жэлдэ о лоно. Гансахан «Окт 50 жэл» колхоздо м ша гаран элдэб түх сэтэ трактор, авто нууд гүйлдэнэ. Үбһэ наг шэбхэ, барилг шулуун, бусад х хуу машинаар хэгдэ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ко залуу механизатор Ошоров, Е. Дамбаев, Дондоков, Г. Ангар Цыренов.

М. НАМЖИЛОВАЙ

ҮХИБҮҮДТЭ ҺАНААГАА ЗОБОЛТОГҮЙ

Сорогой найман жэлэй һургуулиин интернадые даагша А. И. БАЙМИНОВ:

— Манай общественын ерээдүйн эрхэтэд, дороһоо ургажа ябаһан үхибүүдэй һайнаар хүмүүжэхэ, эрдэм номдо һурахынь тула бүхы хэрэгтэй юумээр хангаха гэжэ гүрэмнай тон ехэ анхарал хандуулдаг гээшэ.

Сорогой найман жэлэй һургуулиие абаад үзэел даа. Эндэмнай «Октябриин 50 жэл» колхозой холын гүүртэ, отарануудта хүдэлжэ байһан малшад, хонишод, механизаторнуудай 186 үхибүүд һурана. Тэдэнэй 200 шахуу үхибүүд интернадта байдаг, 160-нь түлөөһэгүйгөөр үдэрэй 3 дахин эдеэлнэ, үшөө 61 үхибүүд гүрэнэй гүйсэд тэдхэмжэ дээрэ (эдеэ хоол, хубсаһа хунар гэхэ мэтээр хангагдана) байгаад һурадаг юм.

Тиигэжэ гансахан манай интернадта гүрэмнай жэл бүри 59 мянган түхэриг мүнгэ зөөри гаргашална бшуу. Тэрэнэй саада тээ гүрэнэй мүнгөөр, колхозой хүсөөр үхибүүдэй байха интернадай хоёр ехэ байшан баригдаа, тэрэнь халуун уһаар дулаасуулагдана.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, үхибүүднай үлдэжэ, даарәжа ябана аа гү гэжэ холын малшадта болохо юумэн байхагүй.

Һургуулидамнай ех рэл нютагһаа урган г дэ эрдэмтэй багша Жэшээлбэл, биологи, ша С. Ш. Арзухаева, багша Л. Ш. Гомбоева, лэ заадаг багша В. Ж. болон бусад гансашье раад ябадаггүй, нийт ридэ эдэбхитэйгээр юм.

ОРОЛДОХОЛ—АМЖАЛТА

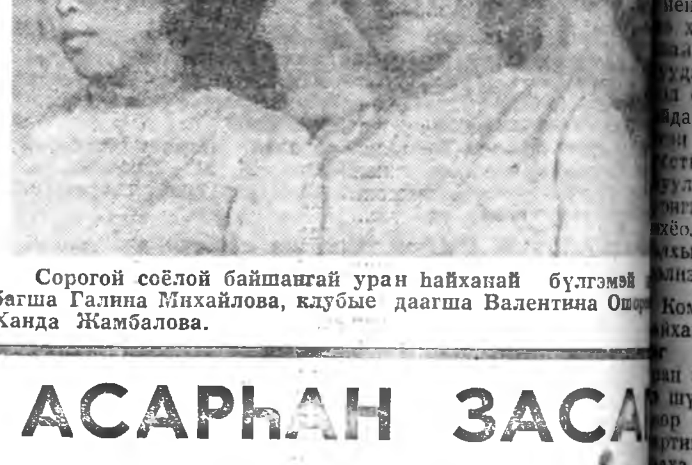
Ажахын түрүү малшан Е. Ц. НАХАНЦАКОВ:

— Бидэ Анфиса Аюшеевна нүхэртэеэ хоюулан хори гаран жэлдэ мал харанабди. Колхозой түбһөө холо Дэби, Бэлшэр гэжэ газарта үбэл, зунгүй байрланабди.

Һүүлэй хэдэн жэлдэ манайхи 110 толгой тугалдаа хүхүүлдэг хайнаг үнеэдые харадагбди. Жэл бүхэндэ зуун үнеэн бүриһөө 98—100 тугал алгадгүй абтадаг гээшэ. Хүхүүли тугалнуудые жэлтэйдэнь тус бүриинь 140 килограммда хүргэнэбди.

Түбхын түрүүн үнеэдһээ тугал олоор абаха, түлыень гарза хоролтогүйгөөр түргэн томо болгохын тула эхэ малаа үбэл, зунгүй, тобир тарган байлгаха, мүн бухануудаа тарган байлгаад, апрель, май һарада үнеэдээ саг соонь ороондо оруулха хэрэгтэй.

Малда үбһэ садатарнь эдюулхэ аргагүй һэн хойнонь адуулгаяал һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэй. Зунай сагта малаа хорёодо оруулдаггүй, хээрэ хонуулан бэлшээдэгбди. Үбэлэй сагта тугалда эдюулхын тула зундаа өөһэдынгөө үхибүүдтэ эшүүнэ 20-30 мэшээг түүлгээд. ногоон зандань хатаадагбди. Тэрэниие үбэлдөө халуун уһанда дэбтээгээд, шүүһыень талха таряанаар холижо эдюулхэдэ һайн юм.

Сорогой соёлой байшангай уран һайханай бүлгэмэй багша Галина Михайлова, клубые даагша Валентина Ошо Ханда Жамбалова.

ТҮРҮҮШЫН ТУРШАЛГА

ЗУРАГЛАЛ

ҮБЭЛЭЙ наранай Үбэр-һайханай оройгоорхи абар-табар шэнэһэн модонууд өөдэ аалин абирһаар, элшэ туяагаа Хүүргын тала дээгүүр сасажа эхилхэдэнь хорон хүйтэн жабарай охин һураггүй буурахадал гэнэ.

Хашааһаань үглөөгүүр эртэ гараад эдеэлүүлһэн хонидойнгоо мүнөө үбһэеэ хоголжо дүүргээд байхыень хараһаар Мэлс Ошорович мориёо бушуухан эмээллэжэ, отарадань хүдэлэлсэхэеэ үсэгэлдэр ерэһэн залуухан хүбүүндэ хандан:

— Зай, Содном, хонидоо бэлшээридэнь гаргая. Эдэмнай үбһэеэ эдижэ дууһаба. Удаан хаалгатай байбал, даарашаха бшуу, —гэнэ.

Үбһэ эдижэ хотоёо яһала халааһаншье һаа, хонид хорёоһоо гараһаар лэ Ташха хадын үбэр тээшэ дуратайгаар субашана. Эндэнь намар, үбэл, хабаршье хонидой бэлшэхэдэ зохид, хүйтэн һалхи, жабарһаа халхабшатай нэмэри дулаан, хагдашье элбэгтэй хүнхэр, жалга газар олон юм. Хонидойнгоо хүрэхэ газартаа ерэжэ, хадын үбэр ташалангаар абиралдан ябажа бэлшэжэ эхилхэдэнь, Мэлс Арзухаев үнөөхи залуу хүбүүн Содном Ошоровойнгоо хажууда ошобо.

— Хонидоо эндээ үдэ болотор адуулаад, үдэшэлэн тээшэ тэрэ дорохи зелёнкын һуурида оруулаарай. Үдэшэ би хонидыеш абаашалдахаяа ерэхэб. Эдэнээ ехээр тараангүйл тогтоожо байгаад адуулаарай. Даараа һаа, гал түлеэрэйш,—гэжэ тэрэ хэлээд, гэр тээшээ хатаргашаба.

Ахалагша хонишоной гэртээ яаража ошоогүйдэньшье аргагүй байгаа. Үглөө мүнөөгүй хурьгалха болоһон арбаад хонид газаань хаалгатай, үшөө 170 нарай хурьгад мааралдажа байха. Тэдэниие эдеэлүүлхэ, уһалха хэрэгтэй. Мүн баһа хүсэ шадалаар муушаг болоһон хонидтоо уһа бүлеэдхэжэ үгэхэ гэхэ мэтэ ажал юу барагдахаб даа.

Мэлс Арзухаев тэрэнэй нүхэр Ольга Патархеева хоёр түрэл «Октябриин 50 жэл» колхоздоо һүүлэй долоон жэлдэ эхэ хонидые хаража байна. Зуун эхэ хонин бүхэнһөө жэл бүри шахуу 85—90 хурьгадые абажа түлжүүлдэг юм. Жэшээнь, 1969 ондо зуун эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абажа томо болгоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ отарынгаа бүхы 308 эхэ хонидһоо хамта 250 хурьга абаад, тэдэнээ эхэһээнь һалгааха болоторнь тус тустань 27 килограммда хүргөө, хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,2 килограмм нооһо хайшалаа гэхэ гү, али аймаг соогоо нооһо абалгаар эгээл эрхим үрэ дүн туйлаа.

Үнгэрэгшэ намар колхозойнь зоотехник байһан (мүнөө парткомой секретарь Аюр Лопсонович Шарастепанов отарадань ерээд ингэжэ хэлэбэ:

— Мэлс Ошорович, хонидойнгоо үүлтэр һайжаруулаагүйдөө нооһо ехээр хайшалжа шадахаяа болёобди. Хонидоо хусада табижа үрэжүүлхэдэмнай олониинь һубайрна, хурьгадынь жэжэ байна. Искусственна аргаар үрэжүүлдэг болоогүйдөө урагшаа ябагдахаяа болёо. Ши юун гэжэ һананаш?

— Хэр угһаа хойшо хонидоо хусада табяад лэ һуужа һурашаһан зон энээниие урагша абахагүйл даа,—гэбэ тэрэнь.

— Шимнайл энэ хэрэгые эхилжэ, искусственна үрэжүүлгын ашаүрые бусадта бодотоор харуулха болоноош. Шамдаал найданабди,—гээд, зоотехнигынь түрүүн хэлээшээ дабтадаг.

— Яахаб, туршаад үзэхэл гүбдеэ,—гэжэ хонишон хэлээ һэн.

Тиигэжэ тэрэ тусхай курсада һуралсаад, нёдондо колхоз соогоо булташаа түрүүн хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлжэ туршаа. Мүн хүршэ хонишод Полина Хамаганова, Дарма Цыремпилов гэгшэдэй отарын хонидые баһал искусственна аргаар үрэжүүлһэн байна.

Хэнэйшье мэдэһээр энэ хэрэгые түрүүшынхеэ эхилхэнь тиимэ хүнгэн бэшэ байгаа. Хонид энээндэ дадаагүй, түбүүшээр дошхорхо, дэбхэрэлдэхэ, хаһа сагтаа ототой болоҗо үгэхэгүй зобоохо.

— Хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэдэ алишье талааараа һайн. Хурьгад хараа байса томо гарана. Хонид нэгэ жэгдэ зохид саг соошье хурьгална. Харин урдань хусада табигдаһан хонидой түл нэгэ үдэр гуша-дүшөөдөөрөө гараад, нүгөө үдэрынь нэгэн-хоёр гаража байгша һэн,— гэжэ тэрэнэй нүхэр Ольга Патархеева хэлэнэ.

Нютагтаа ажалша бэрхэ, шэнэ түрүү юумэ холо үүсхэжэ ябадаг гэжэ суутай хүн, амжалта туйлаһанайнгаа түлөө үнгэрэгшэ жэлдэ Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан түрүү хонишон Мэлс Арзухаев байгша ондо зуун эхэ хонин бүриһөө 95-һаа үсөөн бэшэ хурьга абахын түлөө тэмсэнэ. абажа шадаханшье байха.

М. НАМЖИЛОВ.

ЖАРГАЛ АСАРҺАН ЗАСА

Колхозой үнинэй гэшүүн Б. Б. ПУТУНХЕЕВ хөөрэнэ

— Урдань минии багада энэ Сорог, Боксоон гэхэ мэтэ нютагуудта набтархан, үһээ дээрэнь шаралза ургашаһан орбогор харахан гэрнүүд һуугша һэн. Досоонь ороходош задагай гал дээрээ эдеэн шанагдажа, утааниинь үрхөөр өөдөө гаража байха. Иимэ гэр соо эһэ тортог, хүйтэниинь юу һайн хаб даа.

Тэрэ үедэ хүн зон жииртээл хүдэһэн хубсаһа үмдэдэг байһан. Талаан боложо, нэгэшье дабхар бүд самса оложо үмдөө һаа, ехэл гоё хүн ябахаш.

Социалис хубисхалай гэрэлтэ наран мандажа, Совет засаг тогтоод, ой тайга, хада уулын хабшалһаа саашаа гараагүй ябаһан манай эндэхи соёд, буряад зондо эрхэ сүлөө, жаргалта һайхан байдал асараа. Манай эндэ түрүүшын коммунын эмхидхэгдэхэдэ баяд ноёдой барлаг, ан гүрөөл агнажа хоолойгоо тэжээжэ ябаһан үгытэйшүүл хамтын ажалда ехэл дуратайгаар орогшо һэн.

Эгээл тэрэ үеэр үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхаха шанга хүдэлөөн болоҗо, ехэ багагүй эрдэм номдо һуража эхилээ бэлэй. Уданшьегүй хууша монголоор уншажа, бэшэжэ шададаг болоод байхадамни, 1930 ондо намтай хамта дүрбэн хүниие Ленинград хо танай һургуулида эльгээһэн юм. Тэндэ хоё жа, үзөө хараагүй юумэсэ үзэжэ, яһала болоҗо ерээ агша һэм.

Ингэжэ Совет засаг хадаа нам мэтэ му ябаһан хүнүүдтэ эрхэ сүлөө, зол жаргал, асаржа, нюдыень нээжэ үгэһэн гээшэ.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо үндэр наһатай бол гаратараа түрэл колхоздоо хүдэлөөб. Мү һуудаггүй, хэрэгтэй болоходонь, мал а дагбди. Һүүлэй 4-5 жэлдэ һургуули, нүүдые халуун уурал аар дулаасуулдаг түлинэб. Би гансахан мүнгэн түлөөһэндэ дэлнэ бэшэб. Һара бүри 42 түхэриг пенси үхибүүд томо, гэр бүлэ болоһон зон. Яда Бэсынгээ элүүр энхэ байхада юундэ мини

Хүн зоной ажабайдал жэлһээ жэлдэ рог тосхоноймнай түхэл шарай танигдаха Айл бүхэн хуу һаруул һайхан шэнэ гэртэ Эндэмнай хүнэй үбшэлхэдэ эмшэлхэ бо Малшан, механизатор бүхэн һарадаа ран түхэриг салин абана. Мүнөө хараа һаа айлай газаа мотоцикл байха.

Колхозой холын бэлшээри дээрэ.

Энэ хуудаһа манай корр. М. Намжилов бэлдэбэ.

УРАН ЗОХЁОЛ ШЭНЖЭЛГЭ, ШҮҮМЖЭЛГЭ ТУХАЙ

ажалшадые коммунис ёһоор хү- үүлхэ хэрэгтэ литература бо- искусствын бэелүүлдэг үүргые СС-эй XXIV съезд үндэрөөр һэн байна. Совет уран зо- од, уран зураашад. компози- уд, кино болон театрай хү- рилэгшэд совет хүнэй һайхан ые, мүн дэлхэй дээрэ үзэг- үй шэнэ общественные—ком общественные байгуулжа бай- тухэтэ үүргыень үнэн зүбөөр лан харуулһан гайхамшагта олоор бүтээгээ. Гэхэтэй э совет арадай ухаан бодолой ые улам хүгжөөлгэдэ уран най болбосоролой улам ехэ тэй боложо байһые тэмдэг- партиин съезд хадаа үнэн байдалай амисхалые тон зураглаһан, коммунизмын рилгые уран аргын хүсөөр н харуулһан зохёолнуудые олоор бии болгохо гэһэн зо- зохёохы ажалтай хүдэлмэри- дэй урда табиһан байна. Энэ үндэтэ зорилгоёо бэелүүлхэ- искусство болон литературын ябуулагшад зохёолнуудайн- ол удхые, уран һайханайнь э шанарые улам бүри һай- улха уялгатай. Тиихэдээ зо- ажалдаа тон ехэ эрилтэ та- болоно бшуу. Леонид Ильич невэй хэлэһээр, парти хадаа ое, мүн адли мэргэжэлтэй ехэ эрилтэ табихыень ствын хүдэлмэрилэгшэдһээ а».

усство болон литературын табигдажа байгаа ехэ зорил- жалтатайгаар бэелүүлхэ литературно-уран һайханай гэтэй, шүүмжэлэлтэй няг- обоотой. КПСС-эй XXIV дээрэ хэгдэһэн тоосоото сооошье энээн тухай хэлэг- н. Литературын хүгжэлтэдэ, һайханай зохёохы ажалда ина удхатай нүлөө үзүүлжэ үргэтэй шүүмжэлэл гээ- манай партиин үндэрөөр сэг- байһаниинь элитэ. Тэрээн Л. И. Брежнев иигэжэ хэ- н: «Хэрбээ литературно- һайханай шүүмжэлэлэй бүри тэйгээр партиин шугамые рүүлдэг байгаа һаань, уран най бүтээлнүүдые бии болго- нүүдтэ гамтайгаар хандан й урма зориг хухалхагүйе даа абалсан, шангахан эрил дэг байгаа һаань, литера- лон искусствын амжалта дээшэлүүлжэ, харин дутуу нуудай түргөөр усадхагдаха ниинь һэжэглэлтэгүй».

үгэнүүд литературно-уран шүүмжэлэлэй дайшалхы мма боложо, уран һайханай ябуулдаг хүнүүдэн алибаа нуудые дээгүүр үг зорилгонь н хэлсэгдээ. КПСС-эй ЦК- талан абаһан «Литературно- зохёол бүтээлэй шэнжэлэл гэһэн тогтоол XXIV съезд хэлэгдэһые саашадань үргэл- лэн хүгжөөбэ. Литературно- һайханай шүүмжэлэлэй ямар нэдэ байһые гүнзэгыгөөр бэн харуулжа һүүлэй үедэ һан һайн алхамуудыень лэн, тэрээниие саашадань рулха, хүгжөөхэ талаар й зорилго табиһан тус до- н удха шанар сэгнэшэгүй. лдаа литературно-уран һай- шүүмжэлэлэй хүгжэлтын ые манай общественын талай, политическэ ажа- й эгээл шухала хэрэгүүдэй ээжэ партиин тооложо, ис- болон литературын ажал шадые ехэ юумэ хэхыень руулжа, нэн түрүүн уран шэнжэлэгшэдэй һайнаар хү- ень уряалжа байһые гэр- .

муннс байгуулалтада уран най культурын улам дээшэл- үүргээр тодорхойлогдодог зохёол шэнжэлэл ехэ эрилтэ- шүүмжэлэл, даб дээрээ гүйсэ- карюусадаггүй байна гэжэ Центральна Комитет зуураа, литературно-уран най шүүмжэлэлэй хүгжэлтэдэ дайралдадаг горитойхон дутагдалнуудые тэмдэглээ.

Тэдэ дутуу дунданууд ямар гээшэб? Тогтоол соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, совет литература болон искусствын хүгжэлтын зам, мүн социалис нацинуудай соёл болбосоролой хоорондохи харилсаан гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэнэгүй. Олон статьянууд, шэнжэлэлнүүд, рецензинүүд халирхайнууд, философско, эстетическэ шанараараа һулаханууд байдаг. Мууханиие зохёолнуудые нүхэдэй ёһоор магтаха, һайнаар сэгнэхэ ушар гараһаар.

Зохёохы ажалтаниие нэгэдүүлдэг холбоонууд уран найруулгын асуудалнуудые олоороо зүбшэн хэлсэлгые үсөөн эмхидхэнэ, шүүмжэлэлэй талаар бии болгогдоһон комиссинууд, соведүүд хүдэлмэриеэ хубилган һайжаруулгые нобшоруулна гэжэ КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо заагдаһан байна. Шүүмжэлэгшэдые, уран зохёол шэнжэлэгшэдые мэргэжүүлэн бэлдэхэ, тэдэнэй үзэл сурталые хурсадхаха хэрэгтэ үдэр бүриин анхарал табигданагүй.

Энээн дээрэһээ харахада, КПСС-Центральна Комитет хадаа литературна уран зохёол, бүтээлэй шэнжэлгын хэр зэргэ байһые алишье талаһаань ойлгожо, дутуу дунданууудайнь шалтагааниие элирүүлжэ, шухала зорилгонуудыень тодорхойлоо гээшэ.

Январиин һүүл багта зарлагдаһан СССР-эй уран зохёолшодой холбооной пленум дээрэ болоһон ехэ хөөрэлдөөнэй һабагша КПСС-эй ЦК-гай тогтоолһоо үнгитай байгаа. Озеровой хэһэн «Литературно-уран зохёол, бүтээлэй шэнжэлэл болон мүнөө үе саг» гэжэ элидхэл соо пленумэй хүдэлмэридэ хабаадагшадай үгэнүүд соо мүнөөнэй литературын али бүхы асуудал алишье талаһаа зүбшэн хэлсэгдэжэ, уран зохёол шэнжэлгэ һайжаруулха тухай КПСС-эй ЦК-гай заабаринуудые хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ талаар зорилгонууд хараагдаа.

Манай ороной зохёохы ажалтай хүнүүд, бүхы совет арад КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые тон ехэ һайшаалтайгаар угтаа. Тэрэшье ойлгосотой: Совет орондо литература болон искусство хүгжөөхэ асуудал бүхы арадай, гүрэн түрын хэрэг болонхой. Манай республикыншье олониитэ тэрэ тогтоолые баһал тиимээр угтаа.

Тогтоол соо заагдаһан дутуу дунданууд Буряад оронойшье литературно-уран зохёол шэнжэлгын хэрэгтэ сэхэ хамаатай.

Һүүлэй арбан жэл соо республика доторнай литература шэнжэлдэг мэргэжэлтэд яһала олоор ургаһан байна. Литература шэнжэлэгшэд, ахамад уран зохёолшод Соктоев, Дугарнимаев, Балдано, Дамдинов, Степанов хэблэлэй хуудаһанда статьянуудые хаа-яа толилжо, литературын хүгжэлтын шухала асуудалнууд тушаа һанамжаяа хэлэдэг, зарим зохёолшодой амжалта, дутагдал тухай тон зүбөөр тэмдэглэдэг байха юм.

Гэбэшье республика доторнай литературно-уран зохёол шэнжэлгын хэрэг үшөө һанаһанда хүрэдэггүй.

Зарим тэды жэшээ харуулая: Буряадай номой хэблэл һүүлэй гурбан жэлдэ уран зохёолой наян гурбан ном хэблэжэ гаргаа, тэрэ тоодо 7 роман, 21 тууже, рассказуудай, шүлэгүүдэй, пьесэнүүдэй 55 согсолбори ороно. Тэдэнэй оройдоол 29-ниинь зохёол шэнжэлэгшэдэй анхаралда хүртэжэ, нүгөөдүүл тушаань хэблэлэй хуудаһанда нэгэшье үгэ хэлэгдээгүй.

Буряадай уран зохёолшодой холбооной орган—«Байгал» журнал хадаа нютагай авторнуудай зохёолнууд тушаа, мүн республика доторнай литературын хэрэгүүд тушаа ниитын һанамжа согсолдог ендэр боложо үшөө шадаагүй. Хоёр жэл хахадай хугасаада журналай хуудаһанда оройдоол дүрбэн ном тухай рецензи, литературын асуудалаар дүрбэн статья толилогдоо. Һүүлэй гурбан жэл соо гараһан журналай 36 номерой арбан зургааниинь шүүмжэлэл болон библиографиин гаршаггүйгөөр гараһан байха юм.

Республиканска газетэнүүдшье баһал тиимэ байдалтай. Газетэнүүдэй хуудаһанда шүүмжэлхы материалнууд хаа-яа гэхэ гү, али литературын асуудалаар зарлагдаһан суглаа-хуралнуудай бэлэдхэлэй үедэ толилогдодог. Жэшээнь, 1969 ондо, республикын уран зохёолшодой IV съездын урда тээ газетэнүүдэй хуудаһанда шүүмжэлхы статьянууд, рецензинүүд элбэгээр толилогдоо һэн. Теэд съездын үнгэрхэлөөр, газетэнүүд литератураар һонирхохоёо гансата болишоо бэлэй.

Мүн лэ 1971 оной октябрь соо залуу уран зохёолшодой зүблөөе угтуулан, республиканска газетэнүүд литература тухай материал эдэбхитэйгээр гаргадаг болоо һэн. Харин тэрэ зүблөөнэй дүүрэмсээр, газетэнүүд залуу уран зохёолшодой ажал хэрэгүүдтэ баһал һонирхолоо табинагүй шахуу.

Юрэдөө, гурбан жэлэй туршада «Правда Бурятии» газетын хуудаһанда уран зохёолой зүйлнүүд тушаа арбаад гаран статья, рецензи гараһан. «Буряад үнэншье» баһал дээрэ бэшэ байна.

Толилогдоһон статья болон рецензинүүдые хаража үзэхэдэ, зохёолнууд бодото һайнаар шэнжэлэгдэнэгүй, харин рецензиин авторнууд гоё үгэнүүдые гамнангүйгөөр, зохёолшодой номуудые үндэрөөр сэгнээд, дутуу юумэнүүдыень обёордоггүй байна. Жэшээлбэл, Д. Хилтухинай поэмэ тухай Михайловай «Сэрэгшэ тухай сэрэгшын үгэ», А. Бадаевай шүлэгүүдэй согсолбори тухай Е. Голубевай «Сагнай иимэ гээшэ гү даа» гэһэн статьянууд тиимэрхүү байна («Байгал» журналай 1970 оной 1-дэхи номерые хара).

Уншагшадай һайн сэгнэлтэдэ хүртэһэн номуудые гаргахаһаа гадна, Буряадай номой хэблэл гол удхынгаа, уран һайханайнгаа талаар һэбхи зохёолнуудые зарим даа хэблэдэг байна.

Тэрэшэлэн театрнуудай табиһан зүжэгүүдшье саг соогоо ёһотой сэгнэлтэдэ хүртэнгүй үлэшэнэ. Тиихэдэ уран зураашадай, композиторнуудай бүтээлнүүд тушаа хэблэлэй хуудаһанда статьянууд гаранагүй.

Яахадаа иимэрхүү дутагдал үзэгдэнэб? Уран зохёолшодой, Уран зураашадай, Композиторнуудай холбоонууд, республиканска газетэнүүдэй, «Байгал» журналай редакцинууд литературно-уран зохёол шэнжэлгэ хүгжөөхэ тухай багаар оролдоно, энэ шухала хэрэгтэ зохёохы ажалтай хүнүүдые, эрдэмтэдые, дээдэ һургуулиин багшанарые хабаадуулнагүй.

Һүүлэй гурбан жэлдэ литературын шэнэ зохёолдо литература шэнжэлдэг хоёрхон хүн рецензи бэшэжэ, «Правда Бурятии» газетын хуудаһанда толилуулаа.

Рецензи бэшэдэг хүнүүдэй, зохёол шэнжэлэгшэдэй, шүүмжэлэгшэдэй үсөөн байһанһаа шүүмжэлгын шанаршье тулюурдана. Зарим рецензи зохёолой уран һайханай шэнжэ шанарые хүсэд харуулнагүй, мэргэжэл багатайгаар, нэгэ янзаар бэшэгдэнэ, тиимэһээ зохёолой удхые дабталга шэнги болошоно. Рецензинүүд соо ажабайдалай шухала асуудалнууд хэр зэргэ зүбөөр, гүнзэгыгөөр литературада харуулагданаб гэжэ шэнжэлэгдэдэггүй, зохёолой жанр тухай, авторай зохёохы хэрэгтэ тус номынь ямар һуури эзэлнэ гээшэб гэһэн хөөрэлдөөн гарадаггүй.

Газетэнүүдэй «Байгал» журналай толилдог, шэнжэлэл, шүүмжэлэл жанрайнгаа талаар үгытэй, нэгэ янзын. Шүүмжэлхы шэнжэлэл үсөөн, шухала асуудал зүбшэһэн статьянууд, зохёохы ажалтай хүнүүдэй портредүүд хомороор гарана.

Литература болон искусствын хүгжэлтэдэ туйлай ехэ удха шанартай шухала асуудалнууд баһал зүбшэн хэлсэгдэнэгүй, шэнжэлэгдэнэгүй. Жэшээнь, арадуудай хани барисаан,

Уран зохёолшод, артистнар, уран зураашад болон зохёохы ажалтай хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө нүхэдэй зохёолнууд тухай статья, рецензи, һанамжа тон үсөөнөөр бэшэдэг. Жэшээнь, бэшээшэдэй номуудые уран зохёолшодой холбоондо хаа-яа зүбшэн хэлсэдэг, тиихэдээшье залуу гү, али эхилэн бэшэгшэдэй зохёолнуудые анхардаг. Харин нэрэтэй түрэтэй болоһон авторнуудай номууд шэнжэлэгдэдэггүй, шүүмжэлэгдэдэггүй. Ном, зураг, зүжэг мэтын юумэнүүдые зүбшэн хэлсэлгэнэй болоходо, ёһотой партийна сэгнэлтын оршон байдал үсөөн үзэгдэдэг. Удхынгаа болон уран һайханайнгаа талаар хүсэд эдеэшээдүй зохёолнуудые нүхэрэй һэшхэлэй нүлөөн доро магтаха, нэгэ талаһаань сэгнэхэ, олоной анхаралда дурадхаха ушар үзэгдэнэ.

Уран зохёолшодой, Уран зураашадай, Композиторнуудай холбоонууд, Бүхэроссин театрнуудай бүлгэмэй Буряадай отделени республика дотороо литературно-уран зохёол шэнжэлгын шанарай түлөө тон ехэ харюусалгатай байһан аад, уран зохёол шэнжэлэгшэдые, шүүмжэлэгшэдые хүмүүжүүлэн ургуулха тухай, рецензи бэшэгшэдэй, илангаяа залуушуулай үзэл бодолые хурсадхаха, мүн теоретическэ бэлэдхэлыень дээшэлүүлхэ тухай һайса оролдоногүй.

Тиимэ болохолоороо, республика доторнай литературно-уран зохёол шэнжэлгэ хадаа литературын хүгжэлтэдэ, уншагшадай хараа бодолые болбосоруулгада мүртэй нүлөө үзүүлнэгүй, һэбхи удхатай, һула зохёолнуудай харгы хаажа шаһанагүй ха юм.

Иимэ байдалые заһан һайжаруулхын тула юу хэхэ хэрэгтэйб?

КПСС-эй Буряадай обкомой бюро литературно-уран зохёол шэнжэлгэ тухай асуудал һаяхан хаража үзөөд, тэрэнэй дайшалхы үүргые саашадань һайжаруулхын тула хэдэн хэмжээ ябуулгануудые хараалба.

Зохёохы ажалтаниие нэгэдүүлдэг холбоонууд литература болон искусство шэнжэлдэг мэргэжэлтэдтэй барисаа байгуулжа, «Буряад үнэн», «Правда Бурятии», «Буряадай залуушуул» гэжэ республиканска газетэнүүдэй, «Байгал» журналай редакцинуудтай хамта литературно-уран зохёол шэнжэлгын статьянуудые толилжо байхаар тодорхой түсэб зохёохо болоно. Дээдэ һургуулиин багшанарые, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай ниитын эрдэмэй институдай хүдэлмэрилэгшэдые, республикын дунда һургуулинуудай эрхим багшанарые, литература болон искусствын элитэ ажал ябуулагшадые иимэ асуудалаар статья бэшэлгэдэ хабаадуулха шухала.

Юрэдөө, рецензент болон уран зохёол шэнжэлэгшэдэй шадабариие дээшэлүүлхын тула түбэй хотонуудһаа бэрхэ мэргэжэлтэдые урижа ерүүлээд, республиканска семинарнуудые үнгэргэжэ болохо байна.

Дээдэ һургуулинуудай һуралсалай түсэбтэ литературна уран зохёол шэнжэлгээр тусхай факультативуудые оруулхые КПСС-эй ЦК хараалһан байна. Тэрээнһээ гадна Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай литературын кафедрада, мүн Зүүн-Сибириин соёлой институдай тусхай кафедрануудта һайн мэргэжэлтэдэй хүтэлбэри доро литература болон искусствын асуудалаар рецензи бэшэдэг хүнүүдые бэлдэхэ зорилготойгоор саг үргэлжэ хүдэлжэ байдаг кружогуудые эмхидхэн, бэлигтэй залуушуулые хабаадуулбал, ехэ һайн бэлэй.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, КПСС-эй ЦК-гай тогтоолоор хараалагдаһан хэмжээ ябуулганууд Буряадай литература болон искусствые саашадань һалбаруулан хүгжөөхэ хэрэгтэ тон ехэ удха шанартай байха гэжэ бидэ үнэн зүрхэнһөө этигэнэбди.

В. НАЙДАКОВ,
хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат.

АЛДУУГАА ДАБТАЖА БОЛОХОГҮЙ

(Аймагай Соведэй сесси дээрэһээ тэмдэглэл)

КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар Мухар-Шэбэрэй аймагай ажалшад горитой амжалта үнгэрэгшэ жэлдэ туйлаа. Гүрэндэ таряан болон мал ажалай продуктнуудые худалдаха жэлэй даабаринууд, ниитын малай тоо толгой олошоруулха түсэбүүд үлүүлэн дүүргэгдээ. Жэшээнь, эбэртэ бодо малай тоо толгой олошоруулха түсэб 106 процент, хониин — 100,2 процент, гахай — 101 процентээр бэелүүлэгдээ. Гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктнуудта даабариһаа гадуур 51112 центнер ороохон, 1262 центнер һүн, 3976 центнер мяхан, 321 мянган үндэгэн тушаагдаа. Таряашад, малшадһаа гадна, аймагай промышленна предприяти, эмхи зургаанууд муу бэшээр ажаллаа. Аймаг дотор гансал ажалшадые һуудал байдалай хэрэгсэлнүүдээр хангадаг комбинат жэлэйнгээ даабари дүүргэжэ шадаагүй.

Үйлэдбэриие нарижуулан һайжаруулха, гүрэнэй түсэб бэелүүлхэ, ажалшадай культурна ажаһуудал улам һайжаруулха хэрэг мүнгэн зөөри эрьесэһээ дулдыдадаг 1971 оной аймагай бюджедэй оршо 101,7 процентээр, гарша — 99,5 процентээр дүүргэгдээ. Аймаг доторхи 11 сельскэ Совет бюджедэй оршо дүүргэһэн байна.

Туйлагдаһан амжалтын хажуугаар олохон дутагдалнууд, хэрэглэгдээгүй нөөсэнүүд үшөөл олон байһаар һаяхан болоһон аймагай Соведэй сесси дээрэ үгэ хэлэгшэд гол түлэб эдэ дутагдалнуудта анхаралаа ехээр хандуулаа. Тиихэдээ аймгүйсэдкомэй түсэблэлгын комисси, хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлени болон бусад таһагууд жэл соо хэхэ хүдэлмэриин түсэб зохёоходоо, эрдэм ухаанай эрилтэдэ тушаглэдэггүй. холын хараа бодолгүйгөөр, ажахы, һууриин, тосхон бүхэнэй өөрын онсо илгаае, тэдэнэй хүгжэлтэ ургалтые хараадаа абадаггүй байба.

Социалис Ажалай Герой, «Искра» колхозой түрүүлэгшэ Е. В Иванов сесси дээрэ иигэжэ хэлээ: «Сельскэ Соведүүдэй харьяата газар дээрэ байрлаһан һургуули. клуб. библиотекэ, фельдшерскэ пунктнуудта мүнгэ зөөри һомологдоходоо, ехэхэн алдуу эндүүнүүд гаргагдана. Зүбөөр. эрдэм ухаанда түшэглэн түсэб зохёохо шухала. Түсэблэлгын комисси үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэриие аймгүйсэдком һулаар хүтэлбэрилнэ. Жэшээнь, бидэ мүнөө жэлдэ 110 гектарта хартаабха тариха гэжэ хараалһамди. Энээндэ тааруулан севооборот табигданхай, үрэһэн хаагдажа абданхай. Гэтэр хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениин мэргэжэлтэд 160 гектарта хартаабха таригты гээд түсэблэнэ. Теэд бидэ хартаабха тариха 20 га талмай газар, үрэһэ хаанаһаа олохо гээшэбибди? Севооборотоо эбдэхэ гүбди? Үгы даа. Шэнэ жэлэй түсэб зохёоходоо үйлэдбэриин управлениин мэргэжэлтэд, түсэблэлгын комиссиинхид алдуу гаргаа. Иимэрхүү алдуу эндүүнүүд яһала олон үзэгдэдэг. Ямаршье үндэһэ баримтагүйгөөр табигдаһан түсэб ажалаа зүбөөр эмхидхэлгэдэ, гүрэнэй даабари бодотоор бэелүүлгэдэ ехэхэн һаад тойбо татана гээд үйлэдбэриин управлениин мэргэжэлтэд. түсэблэлгын комиссиин хүдэлмэрилэгшэд ойлгодог болыт».

«Знамя Ленина» колхозой түрүүлэгшэ Ц. С. Семенов: «Жэл соо бэелүүлхэ хүдэлмэриингөө түсэб эндэ зүбшэжэ байнабди. Тиимэһээ хүсэлэл оролдолго гаргажа, шангаханаар лэ хүдэлжэ дүүргэхэ түсэбтэй байха зэргэтэйбди. Туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, үшөө һайнаар ажаллаха, гүрэндөө бүри ехэ таряа. һү. мяха. нооһо. үндэгэ болон хүдөө ажахын бусад зүйлнүүдые худалдадаг болохоор түсэблэхэ зэргэтэйбди. Тиимэһээ хараалһан түсэб һара. квартал бүхэндэ зүбөөр хубаарилагдаха ёһотой. Гэхэ зуура, түсэблэлгын албанайхид энээниие анхаралдаа абадаггүй. Жэшээнь, гурбадахи квартал соо һү һаажа, гүрэндэ худалдаха түсэб багаар табигдаад, дүрбэдэхи кварталайхинь тон ехэ байшадаг ха юм.

Түгнын сельскэ Соведэй түрүүлэгшэ В. Я. Коломейцев Соведэй эзэлжэ байһан харьяата газар дээрэ байрлаһан һургуули, соёлой гуламта, фельдшерскэ пунктнуудые түлеэгээр хангахын тулада Мухар-Шэбэрэй АТП-һээ автомашина абадаг, бензинээр ядадаг тухайгаа хөөрөө. Тиигэжэ жолоошод совхозһоо бензин килограммыень 11 мүнгөөр абаха баатай болоно. Харин АТП-эй литр бензин 7 мүнгэтэ. Хүдөөгэй Соведтэ үлүү мүнгэн хаанаһаа байлтайб? Тиимэһээ совхоздо тон ехэ үритэй болоно. Аймгүйсэдком энэ асуудалые шиидхэхэ зэргэтэй.

«Совхознай жэл бүри үбһэ тэжээлээр, байра байдалаар дуталдадаг. Энээнһээ уламжалан илангаяа тугал. хурьгад олоор гарзална, мал ажалай ашаг шэмэнь дээшэлнэгүй. Аймагһаа холо, ондоо тээ тэжээл бэлдэдэгбди. Тэрэнээ зөөжэ асаралгада мүнгэн зөөри ехээр гаргашалагдаа. Гэтэр холо ошонгүй. байра дээрээ хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ арга боломжо бии. Юуб гэхэдэ. Түгнын уужам талые ашаглахаар саг ерээ. Энээн тушаа би элдэб суглаан дээрэ оло дахин хэлээ һэм. Мүнөөшье дахин дурдабаб.—гэжэ Суулгын совхозой директор Н. Ц. Нимаев хэлэбэ. Нээрээшье. ашаглагдажа болохоор 1000 гаран гектар газар тэндэ бии ха юм. Үтэгжүүлгэ, уһалалга хээд байбал, га бүриһөө адагынь арбан центнер үбһэн абтаха. Энээн тушаа хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлени, дээдын эмхи зургаанууд, министерствэнүүдтэй хамта зохихо хэмжээ абахаар болоо.

Аймагай ажалшадай жэл соо туйлаһан амжалта ехэ байбашье, олон дутагдалнууд бии гээшэ. Нэн түрүүн гүрэнэй түсэб дүүргэхын түлөө харюусалга бага, журам һула. Залуу малай гарзалалга олошорно. Саашадаа эдэ бүгэдэ алдууһаа тобшолол хэхэ зэргэтэйбди гэһэн нэгэ һанал бодол сессиин хүдэлмэриин гол удхань болоо.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

Манай фотокорреспондент С. Балдуевай буулгаһан энэ фото-зураг дээрэ Хурамхаанай аймагай Аргатын дунда һургуулиин үнинэй багша Аюрзан Будаиниие харанат. Харахада хэды үбгэрһэншье һаа, үшөөл сарюун зандаа Залуугайнгаа ульһые алдангүй ябадаг энэ нүхэрнай хахадһаа үлүү наһаяа һургуулиин үхибүүдээр үнгэргэжэ, Буряадай АССР-эй габьяата багшын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байха Мүнөө Аюрзан Будаевич түрэл нютагайнгаа залуушуулай үдэшын һургуулида багшалһаар юм.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

Польшын Арадай Республика ба бусад социалис оронуудай дунда экономическа хани барисаан һүүлэй жэлнүүдэй туршада тон түргэн хүгжэн бэхижэжэ байнхай. Ополдохи машина бүтээлгын «Офама» гэжэ завод Германиин Демократическа Республикада транспортёрэлгэнүүдые таһалгаряагүйгөөр эльгээжэ байдаг юм.

Лейпцигэй инженернүүд Польшын предприятинуудта ходо тоонолжо байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Хорст Леденбергер, Иржи Воцка Вадулп Лисон гэдэг немец ба поляк мэргэжэлтэд «Офама» гэжэ заводой цехтэ ерээд байна.

ЦАФ—ТАСС-ай фото.

ЭКОНОМИКО ШУДАЛХА ЛЕКТОРИ

СОВХОЗУУДАЙ ЭКОНОМИКО БА ГҮРЭНЭЙ БАНК

Арадай ажахын, илангаяа хүдөө ажахын предприятинуудай хүгжэлтэдэ гүрэнэй банкһаа абтаһан урьһаламжа ехэхэн үүргэ дүүргэдэг байна. Зээлеэр абаһан мүнгэеэ ашагтайгаар хэрэглэхэ, тэрэнээ саг болзортонь бусааха талаар Гүрэнэй банкын Хориин отделениин хүдэлмэрилэгшэд ажахын органуудтай суг ехэхэн хүдэлмэри хээ. Энээн тухайгаа тобшохоноор хөөрэжэ үгэхэ хүсэлтэйб.

1964 онһоо хойшо тусхай счедоор совхозуудта мүнгэ зээлеэр үгтэдэг болоһон. Тиигэжэ урьһаламжын гурим нарижуулагдажа, банкын зүгһөө ажахынуудта мүнгэ гаргашалгые хинаха аргатай болонхой. Жэшээнь, 1971 ондо гүрэнһөө зээлеэр абтаһан мүнгэнэй хэмжээн 1966 онойхидо орбол 4.025 мянган түхэригөөр дээшэлээ.

Тиигэжэ хүдөө ажахын предприятинуудай хүдэлмэриин үрэ дүн дээшэлһэн байха юм. Жэшээнь, энэ үедэ мяха абалга 483 тонноор, ноһо—81 тонноор, ороохо таряан—1800 тонноор, үндэгэн—2000 мянгаар ехэ болоһон байна.

Шэнэ газар ашаглаһанай ашаар сабшалан 150 гектараар үргэдхэгдөө. Совхозуудта үхэрэй тоо 500, хонидой—21.673 толгойгоор олошороһон байна.

Мүн ниитын малай ашаг шэмэ, газар таряалангай ургаса дээшэлһэн байна.

Үнгэрһэн жэлэй сагай уларилай бэрхэшээлые совхозуудай амжалтатайгаар дабан гаралгада Гүрэнэй банкын манай отделени ехэ туһа хүргөө, зээлеэр үгэлгын экономическа хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые совхозуудта хэрэглэһэн байха юм. Юһэдэхи табан жэлэй гансахан түрүүшын жэлдэ аймагай совхозуудта зээлеэр 5.896,8 мянган түхэриг үгтэһэн байгаа. Тиигээд тэрэнэй 4278,3 мянган түхэригынь саг болзортоо банкдаа бусаагдаа бэлэй.

Гэхэтэй хамта, совхозуудта үйлэдбэриингөө гол фонднуудые үргэдхэхэдэнь туһалха талаар Гүрэнэй банкын үүргэ ехэ болонхой. Тиимэ гол фонд хэрэглэлгэдэ зээлеэр абтаһан зуу мянга гаран түхэриг гаргашалагдаа. Мүн ажахынуудта кассын түсэб дүүргэгдэдэг болонхой. Энэнь совхозуудай хүдэлмэришэдые, алба хаагшадые хэһэн ажалайнь түлөө саг соонь тоосоходо туһалһан байха юм.

Гүрэнэй банкын манай отделени квартал бүхэндэ хүдөө ажахын предприятинуудай хүдэлмэриин-финансова дүнгүүдые шэнжэлдэг, түсэб даабариин дүүргэлтые хангадаг, үе-үе болоод лэ тусхай түсэбэй ёһоор хүдөө ажахын управлениин, аймгүйсэдкомой финансова таһагай хүдэлмэрилэгшэдтэй, экономическа совет болон бюрогой гэшүүдтэй, арадай хиналтын органуудтай хамта шалгалта хэдэг гуримтай. Иимэ шалгалта һүүлэй гурбан жэлэй туршада аймагай бүхы совхозуудта хэгдэжэ, тэрэнэй дүн КПСС-эй райкомой бюро болон аймгүйсэдкомой заседани, партиин райкомой дэргэдэхи экономическа совет дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Тэрэшэлэн ажахынуудта кварталай дүн харадаг балансын комиссида банкын хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаададаг, отделенинүүдтэ, бригадануудта экономическа хүдэлмэри һайжаруулха талаар өөһэдынгөө дурадхалнуудые оруулдаг юм.

КПСС-эй райком болон аймгүйсэдкомтой хэлсэжэ, совхозуудай директорнүүдые, главна бухгалтернуудые, экономистнуудые банкдаа суглуулжа, экономическа асуудалнуудаар зүблөө үнгэргэдэг байнабди. Эдэ зүблөөнүүдтэ аймагай захиргаануудай хүтэлбэрилэгшэд хабаададаг заншалтай.

Гадна ажахынуудта документальна шалгалта хэхэдэ, капитальна хэрэгсэлдэ мүнгэ зөөри һомолходо банкын хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаададаг байна. Дүүргэгдээгүй барилганууды хурдадхаха хэмжээнүүд хараалагдадаг. 1971 оной январиин 1-дэ дүүргэгдээгүй үлэһэн 21 барилга үнгэрэгшэ жэлэй капитальна барилгын түсэбтэ оруулагдажа. тэрэнэй 19-ниинь ашаглалгада оруулагдаһан байха юм.

Ажахынуудта ямаршье түсэбгүй барилга хэжэ. эрьесын жаһа мүнгэ зөөри буруу тээшэнь хэрэглэхэ ябадал гаргуулхагүй гэжэ саг үргэлжэ оролдогшобди. Хэрбээ тиимэ барилгатай дайралдабал, хүдэлмэришэдтэ түлэһэн салин хүлһыень гол мүнгэ зөөриһөөнь даража, саашадаа тэрэниие мүнгөөр хангалгые болюулдаг байнабди. Мүнөө үедэ тиимэ түсэбгүйгөөр барилга хэхэ ябадал үсөөрэнхэй.

Кассово-финансово гурим ажахынуудта хэр зэргэ сахигданаб гэжэ саг үргэлжэ шалгагдажа байһанай аша үрэ элеэр харагдана. Совхозуудай хүдэлмэришэдтэ, алба хаагшадта хүдөө ажахын продукци түлөөһэгүйгөөр үгтэхэеэ болёо, түлбэринь заабол түбэй кассада абтана. Тиигэжэ 1970—1971 онуудта совхозуудта продукци худалдаһанай түлөө 700 мянган түхэриг банкда ороһон байна

Һүүлэй 2—3 жэлэй туршада аймагай ажахынууд мүнгэнэйнгөө эрьесэ хурдадхаха зорилгоор «Сельхозтехника» нэгэдэлэй болон нефтебазын эмхи зургаанудтай гол түлэб (95 процентнь) тусхай чек хэрэглэжэ тоосодог болонхой.

Бэлэдхэлэй эмхи зургаанууд совхозуудта тушааһан продукциинь түлөө түсэбөөр хараалагдаһанай зэргээр уридшалан түлэдэг юм. Тиигэжэ бэлэдхэлэй эмхи зургаанууд совхозуудта уритэй байхаяа болёо. Хэрбээ 1966 оной январиин 1-дэ хүдөө ажахын предприятинууд 137,4 мянган түхэриг гүрэндэ уритэй үлэһэн байбал, 1971 оной январиин 1-дэ тэрэнь 66 мянган түхэриг хүрэтэрөө хороо һэн.

Гарзатайгаар гарадаг, ашаг үрэ багатай предприятинуудта бидэнэр ехэ анхаралаа табидагбди. Энээндэмнай экономическа бюро болон совет, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, болон управлениин бусад хүдэлмэрилэгшэд туһалдаг. Тэдэнэрэй хүсөөр гарзатай гараһанай ушар шалтагааниие элирүүлжэ, тэрэниие усадхаха хэмжээ абтадаг юм. Хэрбээ манай аймагай ажахынууд 1966 оной январиин 1-дэ 1242 мянган түхэриг гарзатай гараһан байгаа һаа, 1971 оной январиин 1-дэ тэрэнь 329 мянган түхэриг хүрэтэрөө хороһон байха. 1970 ондо Анаагай, «Георгиевский», Хүрбын совхозууд олзотой гаража бүхыдөө 153 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулһан байна.

Энэ хубилалтада юун ехээр нүлөөлөөб гэхэдэ, эдэ ажахынуудта үйлэдбэриин хубинуудые оньһожоруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байгаа. Энээндэ гүрэнэй банкын зээлеэр үгтэһэн мүнгэн хэрэглэгдээ һэн. Гансахан 1970 ондо аймагай ажахынууд 351 мянган түхэриг зээлеэр абаһан байбал, мүнөө тэрэнь хоёр дахинаар дээшэлээ. Гүрэнэй банкын үгэһэн мүнгэн малай байрануудые оньһожоруулха, үргэдхэхэ, худагуудые үрэмдэн малтаха, мал шахан таргалуулха байра, тугалнуудай зуһалан түхеэрхэ, хониной нооһо хайшалха пунктнуудые бариха, мүн эртын овощ ургуулха теплицэнүүдые бариха хэрэгтэ зорюулагдаһан байна.

Юһэдэхи 5 жэлэй түрүүшын жэлһээ гүрэнэй банкын манай отделени хүдөө ажахын предприятинуудта зээлеэр мүнгэ ехээр үгэдэг болохо, хэрэглэгдэдэг түхэриг бүхэниие наринаар хинаха байнабди.

Ц. ЦЫДЫПОВ,
СССР-эй гүрэнэй банкын Хориин отделениие эрхилэгшэ.

УНТАРШАГҮЙ ТҮҮДЭГ

(К. А. Фединэй түрэһөөр 80 наһанайнь ойдо)

«Унгэрһэнөө дурсажа һуухада, минута гэшэ ехэл саг шэнги байна. Үндэр хада дээрһээ үргэн тала руу хараһан шэнгил даа».

Эдэ үгэнүүд Константин Александрович Фединэй «Түүдэг» гэжэ роман соохоонь абтана. Үнэхөөрөөшье мүнөө нэгэ наһаяа гүйсэһэн уран зохёолшын үе сагай ябасые, үнгэрһэн ажабайдалаа, бүтээһэн юумэнүүд тухайгаа дурсажа һуухадань, минута соохоно хэды олон юумэн һанагдаад орхиноб!

«Хото городууд ба он жэлнүүд», «Арктур санатори», «Европые хулгайлга», «Түрүүшын баяр», «Юрэ бусын нажар», «Түүдэг» гэһэн зохёолнууд. «Үе сагай шэнэхэ, образ гэшэе олохые оролдодог хүм» —гэжэ Федин хэлэһэн юм. Энэнь мүнөө болохоор, агуу хубисхалай образ болоно. Фединэй геройнууд — шэргүүн тэрэ Октябрьда түрэһэн хүнүүд, мүнөө үеын баатарнууд, дэлхэйе доһолгоһон большевигууд.

Наян дабаан хойноонь үлэнхэй. «Би общество соо ажаһуунаб, тии мэл хадаа зохёол бэшэнэб. Үе сагта, обществодо, арад зондо хэрэгтэй, туһатай байхын тулада би бэшэнэб». К. А. Фединэй эдэ үгэнүүд дэмы хооһон гоё үгэнүүд бэшэ, үнэн зүрхэ сэдьхэлэй үгэнүүд.

Тэрэнэй үшөө залуу ябахада, Максим Горький иигэжэ хэлэһэн юм: «Ехэ уран зохёолшо болохот, ородой литературада дээгүүр һуури эзэлхэт».

Зөб даа. Константин Александрович Федин совет мэдээжэ, ехэ уран зохёолшо боложо шадаа. Тэрэнэй номуудые гансашье манай ороной бэшэ, харин олон гүрэнүүдэй уншагшад урдаа дэлгэнэ.

Максим Горькоин уран зохёолоо багшамни гэжэ хэлэхэһ ёһоороо хэлэнэ.

Табан жэлэй саада тээ Константин Александровичта Социалис Ажалай Геройн үндэр нэрэ зэргэ олгогдоо һэн. Тэрэнэй нэрэ дэлхэйн мэдээжэ, бэлигтэй уран зохёолшодой тоодо ороно.

К. А. Федин — олонитын эдэбхитэй ажал ябуулагша. СССР-эй Верховно Соведэй депутат, СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшэ.

Константин Александрович өөрынгөө зохёохы ажалай түсэб тухай хөөрэхэ дуратай юм. Тиибэшье нэгэ наһаяа гүйсэһын урда тээ иимэ асуудал тэрэнэдэ табигдаа һэн:

— Трилоги дээрэ худэлнэ гүт?

К. А. Федин яаралгүйхэн харюусаба:

— «Түүдэг» гэжэ романайм хэблэгдэһэн хубиинуудые би мүнөө нэгэдхэжэ «Художественная литература» хэблэлээр гаргагдажа арбан боти ном соо энэ оруулагдаха юм. Иигэжэ «Түүдэгөө» дүүргэхэ һанаатайб.

Иигэжэ ёһотой совет хүн, ёһотой уран зохёолшо, олонитын ажал ябуулагша ная наһаяа залуу мэтээр, зохёохы ажалай охин дээрэ уггажа байна.

В. СТЕПАНОВ.
(ТАСС).

«БАЙГАЛ» ЖУРНАЛАЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕР

Республикын Уран зохёолшодой холбооной үмэнэһөө хоёр һарада нэгэ удаа гарадаг «Байгал» журналай байгша оной нэгэдэхи номер буряад хэлэн дээрэ гаргагдажа, үргэн олон уншагшадта тараагдаба.

Журналай гадар хуудаһануудЛ. Ншенчиковэй фотоэтюдүүдээр шэмэглэгдэнхэй.

Түрүүшынь хуудаһан «Эгэшэ дүүнэрэй сэдьхэл» гэһэн гаршаг доро хахас поэдүүдэй шүлэгүүдээр эхилнэ. Тэндэ уран зохёолшод Кильчичаков, Н. Тиников, Н. Доможаков, В. Угдыженов гэгшэдэй үнэгта шүлэгүүдые уншагшад һонирхолтой.

Журналай хуудаһа саашаа прахада, «Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо» гэһэн шэнэ гаршаг бии болоодхино. Тэрэ бүлэгтэ Цырен-Дулма Дондоковагай шүлэг ба прозоор бэшэгдэһэн «Манай басаган» гэһэн поэмэ, Доржо Дугаровай «Хадалиг нютаг байдүүн даа» гэһэн хөөрөөн толилогдоо.

«Холо ойрын нютагуудаар» гэһэн гаршаг доро Цокто Номтоевой «Мамайн добуун» гэһэн замай тэмдэглэл хэблэгдэбэ. «Дэлхэйн уран зохёолой дээжэ» гэһэн бүлэгтэ Антуан де Сент-Экзюпери гэгшын «Бишыхан хаан тайжа» гэһэн онтохон толилогдоһон байна.

Ч. Лодойдамбын «Тунгалаг Тамир» гэһэн романай хоёрдохи номой үргэлжэлэл хэблэгдэбэ. Мүн эндэ «Шэнэ нэрэ» гэһэн бүлэгтэ Усть-Ордын Буряадай национальна округой Федор Манжихановай «Хабар», «Улаан булан», «Ниидыш, дуумни» гэһэн шүлэгүүдынь хэблэгдэһэн гараа.

«Шэнжэлэл, шүүмжэлэлэй» бүлэгтэ Николай Дамдиновай «Жэгүүр дали үргэгшэд» гэһэн Буряадай залуу шүлэгшэдэй зохёолнууд тухай зарим бодолнууд толилогдоо, эхилэн бэшэгшэдэй хүлеэдэг асуудалда харюу үгтэбэ.

Уран зохёолшод Б. С. Санжинай, Б-Б. Намсараевай 60 наһанай ойдо гэһэн гаршаг доро һонирхолтой материалнууд толилогдобо.

«Шог ёгто долгин» гэһэн гаршагта Владимир Лубсановай «Азатай хүнэй альган дээрэ тоһон», «Улын оройдо наран», «Һойрой наадан», «Ёһотой хүдүү, ёро мүүта нугаһан» гэһэн хөөрөөнүүд хэблэгдэһэн байна.

Спорт ЗУРХЭТЭЙШҮҮЛЭЙ УРИЛДААН

далсажа ябаһан 17 наһатай Александр Бадмаев хоёрдохи тойролгон дээрэ булташие ахижархиба. Тиигэжэ урилдаагаа булташаа түрүүлэн дүүргэжэ, стадиондо суглараагшадые баясуулба. Удаадахи хэдэн урилдаанда эрхимлэһэн Александр Бадмаев дүн гаргахада, 12 очкотой түрүү һуури эзэлһэн байба. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые Улаан-Үдын спортсменүүд Николай Рыбаков, мастерта кандидат Олег Леонов гэгшэд эзэлэбэ.

Удаадахи урилдаанда 350 кубическа сантиметр цилиндртэй мотоциклаар 13 хүн урилдаха болобо. Эндэ Ангарск, Улаан-Үдэ хотын спортсменүүд хоорондоо мүрысэбэ. Түрүүшын зэлжээндэ Улаан-Үдын дүрбэдэй дундаһаа Ангарскын Сергей Торшков, Улаан-Үдын Анатолий Неводчинов гэгшэд эрхим байба. Удаадахи урилдаанууда Улаан-Үдын түлөөлэгшэд Олег Леонов, Неводчинов, Рыбаков, Радионов, Давыдов гэгшэд бээ һэлгэлсэжэ байгаад, урилдаан бүхэндэ түрүүлжэ юм Тиигэжэ эдэнэр командана түрүү һууринда гаргалсажа, ДОСААФ-ай областной комитедэй дамжуулгын кубок, үнэтэ шангуудта хүртэбэ. Мүн хоёрдохи һуури эзэлһэн МНР-эй Сэлэнгын аймагай, Ангарск хотын спортсменүүд дурасхаалта бэлэгүүд, грамотануудаар шагнагдаа.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Спортсменүүд урилдаанда гарахынгаа урдахана. 2. Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн Буряадай АССР-эй командын гэшүүд.

Авторай фото.

Улаан-Үдын авиационно заводой стадионой элүүр дээрэ хоёр үдэрэй туршада мотоциклаар уласхоорондын мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой 54 жэлэй ойдо зориулагдаһан зүрхэтэйшүүлэй һонирхолтой энэ урилдаанда Монголой Арадай Республикын Сэлэнгын аймагай, Ангарск хотын, манай республикын мотоциклистнүүд хабаадалсаһан байна.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр 175 кубическа сантиметр цилиндртэй мотоциклаар урилдаанай болохоор Монголой Арадай Республикын, манай республикын мотоциклистнүүд хоорондо шанга тэмсэлдөөн болобо. Эндэ манай республикын сүлүүлэгдэмэл командын гэшүүд дүн хамтадань 52 очко абажа, түрүү һуури эзэлбэ. Дүүшэд — МНР-эй Сэлэнгын аймагай команда 35 очкотой хоёрдохи һуури эзэлһэн байна.

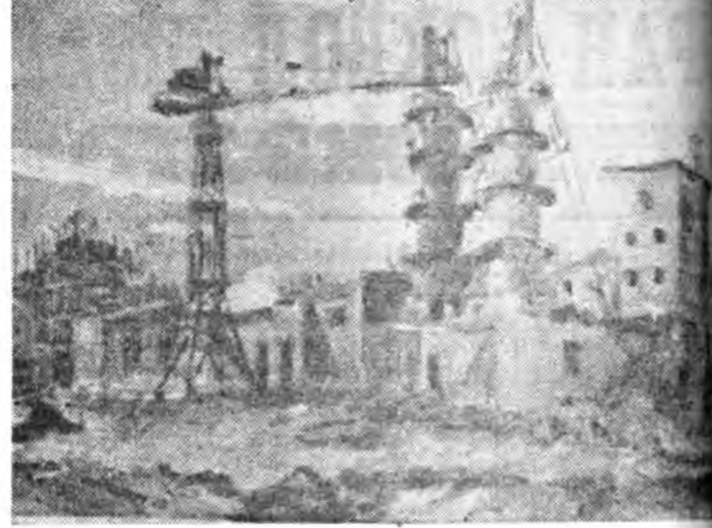
Хойто үдэрынь гурбан командануудай дунда баһал шанга тулалдаан болобо. Энэ удаа 175 кубическа сантиметр цилиндртэй мотоциклаар 12 спортсмен урилдаба. Эндэ энгэртэ «5» гэһэн номертой спортсмен элэгэр мүльһэн дээгүүр урилдахадаа шадамар бэрхэ гэшэ. Стадионой 400 метрэй урилдаанай харгыгаар мотоциклаар хабилуулхадаа, нэгэшье спортсмение урдаа оруулангүй, шуран гүйдэлөөр урагшаа шуумайна. Урилдаанда хабаадаһан спортсмен бүхэн 400 метрэй замда гурба удаа тойроһо зэргэтэй. Тиимэһээ түрган һобһан мотоциклаар тойролгон дээрэ залажа гарахадаа гэшэ үшөө нэгэ онсо илгаатай. Саг соонь залажа үрдэхэгүй һаа, харгыһаа халижа, унашажа болохо бэшэ. Мотоциклаа жолоодожо, урилдаан бүхэндэ түрүү һуури эзэлэгшэнь хэн бэ гэхэдэ, ДОСААФ-ай Буряадай областной комитедэй командын гэшүүн Николай Рыбаков байба. Мотоциклаар урилдажа ехилһээр зургаан жэл боложо ябаһан, нэгэдэхи разрядтай Николай зоно, хото городуудай түрүү һуури эзэлжэ мүрысөөнүүдтэ ходо хабаадалсажа ябадаг солбон бэрхэ спортсмен юм.

...Табадахи урилдаан. Энэ урилдаанда МНР-эй спортын мастер Хандамаа, Улаан-Үдын түлөөлэгшэд Николай Рыбаков, Александр Бадмаев, Олег Леонов гэгшэд табигдаба. Мотоорой шанга тушаагөөн дундуур дүрбэн спортсмен хоорондоо түрүү һуури булаалдажа эхилбэ. Һонирхолтой иимэ мүрысөөндэ түрүүшынхиеэ хабаа-

БУРЯАД НЮТАГАА МАГТАН ДУУЛАГША

Эндэ эрэгшэд нэгэ таһалгаһаа нүгөөдэ таһалгада яаралгүйхэн орожо, бүхы зурагуудыень анхаралтайгаар харана. Хоёр залуухан басагад «Натюрморт. Жэмэсүүд» гэһэн зурагай урда зогсоод, иигэжэ хөөрэбэ.

— Галя, хаража һайнаар. Гартаа барижа үзэһэйб гэхээр аабза?

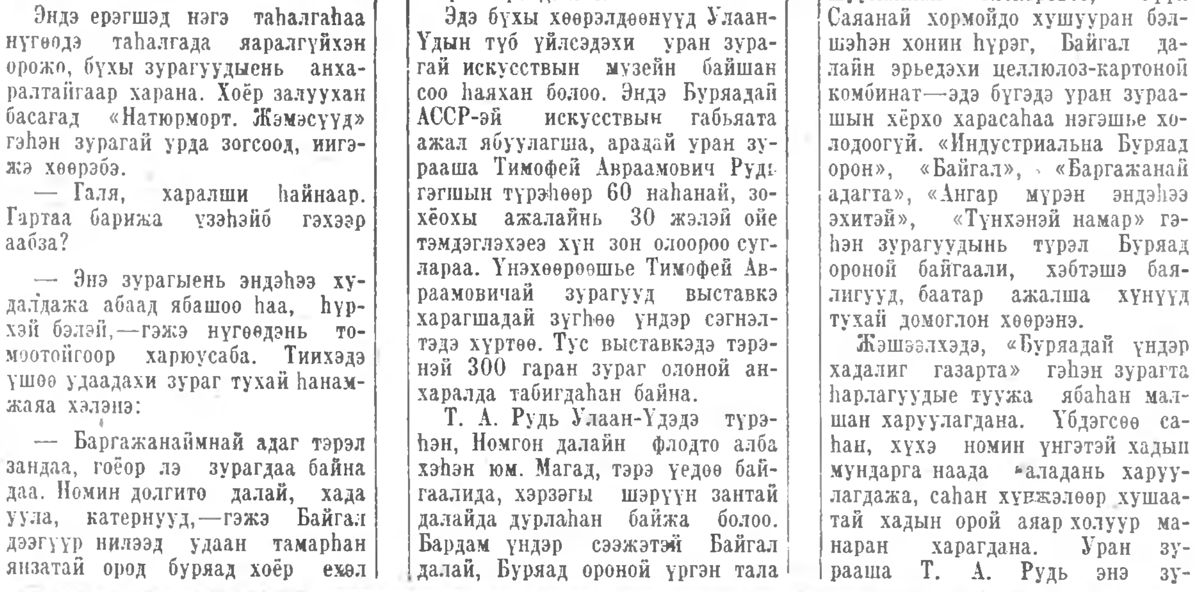
— Энэ зурагыень эндэһээ худалдажа абаад ябашоо һаа, һурхэй бэлэй,—гэжэ нүгөөдэнь тоомотоогоор харюусаба. Тиихэдэ үшөө удаадахи зураг тухай һанамжаяа хэлэнэ:

— Баргажанайнмай адаг тэрэл зандаа, гоёор лэ зурагдаа байна даа. Номин долгито далай, хада уула, катернууд,—гэжэ Байгал дээгүүр нилээд удаан тамарһан янзатай ород буряад хоёр ехэл сэдьхэлээ ханангяар, шанга шангаар хөөрэлдэжэ юм.

Эдэ бүхы хөөрэлдөөнүүд Улаан-Үдын түб үйлсэдэхи уран зурагай искусствын музейн байшан соо һанаан болоо. Эндэ Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша, арадай уран зураашан Тимофей Авраамович Рудь гэгшын түрэһөөр 60 наһанай, зохёохы ажалайнь 30 жэлэй ойн тэмдэглэлдэ зориулагдаһан выставкэ олоороо сонирхоо. Үнэхөөрөөшье Тимофей Авраамовичай зурагууд выставкэ харагшадай зүгһөө үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө. Түс выставкэдэ тэрэнэй 300 гаран зураг олоной анхаралда табигдаһан байна.

Т. А. Рудь Улаан-Үдэдэ түрэһэн, Номгон далайн флодто албахэһэн юм. Магад, тэрэ үедөө Байгаалида, хэрээгы шэргүүн зантай далайда дурлаһан байжа болоо. Бардам үндэр сээжэтэй Байгал далай, Буряад ороной үргэн тала дайда, хадын хабсагай сооһоо шуумайһан электровоз, Зүүн Саянай хормойдо хушууран бэлшэһэн хонин һүрэг, Байгал далайн эрьедэхи целлюлоз-картоной комбинат—эдэ бүгэдэ уран зураашын хэрхо зураашын хэрхо ажахай нэгэшье холодорхой. «Индустриальна Буряад орон», «Байгал», «Баргажанай адагта», «Ангар мүрэн эндэһээ эхитэй», «Түнхэнэй намар» гэһэн зурагуудынь түрэл Буряад ороной байгаали, хэбтээшэ баялигууд, баатар ажалша хүнүүд тухай домоглон хөөрэнэ.

Жэшээлхэдэ, «Буряадай үндэр хадалиг газарта» гэһэн зурагта һаралгуудые тужа ябаһан малшан харуулагдана. Үбдэгсөө саһан, хүхэ номин үнгэтэй хадын мундарга наада эдүүдэн харуулагдажа, саһан хүнжэлөөр хушаатай хадын орой аяар холуур манаран харагдана. Уран зураашын Т. А. Рудь энэ зурагаараа шэргүүн байгаалида мал усхабэрилдэг эрэлхэг тэнгэй хүнүүдые магтан дуулна. Энэ зураг композици гэһэн шарнигхэ талаар той харуулаалдай тоо гэхэ ...

Эсэгэ ороноо хамгаалга ехэ дайнай үедэ уран Т. А. Рудь өөрынгөө хархис дайсание бута үдэрые ойртуулалсаһан рэнэй уран гараар ... агитплакадууд арад зони тада урялжа, урма зориг дарулдаг байгаа.

60 наһанайнь ойн баяр дэгэлжэ уран зурагай ... суглараһан хүнүүд, ура шад болон олонитын ... шад уран зураашын зохёо ябуулгые үндэрөөр сэгнэбэ.

Республикын Уран зура холбооной правлениин Г. Е. Павлов, искусство раашын С. Н. Мунгалова ... раашын намтар ба творче ябуулга тухай хөөрэжэ ...

Хэдэн хүн Т. А. Рудин гуудта сэгнэлтэ үгэжэ, ... ажал ябуулгаа саашаа жалта түйлахыень хүсөө, шье энэ юрөөлыень ... һөө дэмжэжэ, түрэл Бурь тагаа үшөө гоё зурагууд тан дуулахыень хүсөө.

С. ОЧИР...

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: ... үндэр хадалиг газарта ... дустриальна Буряад орон ... Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ ...

Л. ЛОНГОТОЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

РИМ. (ТАСС). Италиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Л. Лонготой хэһэн хөөрэлдөөн «Унита» газетэдэ толилогдоо. Тэрэ орон дотороо политическэ байдалда зориулагдана.

Христианска-демократическа партиин түлөөлэгшэдһөө эмхидхэгдэһэн нэгэ партиин правительство Италида бүридхэгдөө. Түйлэй баруунай этэгээдүүд илалта түйлаһан тухайгаа зар тунхаг табихань үшөөл эртэ гэжэ Л. Лонго тэмдэглэбэ. Хархис политикаяа далдалан нюухын тулада христианска демократууд зүүнэй шэглэлтэй түб байгуулхые оролдохо ёһотой һэн. Энэ зорилын дүүрэлгүй байһанай ушар шалтагаан юун болоноб гэхэдэ, хархис тала руу хэдэрэн орохо алим бүхы һэдэлгэдэ нэгэн һанаатайгаар эсэргүүсэлтын үрэ дүн болоно. Фашизмда эсэргүүгээр арад зоной хэһэн манифестацинууд, экономическа ба социальна эрхэеэ сахин хамгаалхын тулада ажалшадай хэһэн тэмсэл энэ талаар шухала үүргэ дүүргээ гэжэ Л. Лонго заана.

Гурим буса хараа түсэб бэелүүлэхэ мүнөөнэй общество тоотоон һүүрижүүлхэ, зүүнэй хүсэнүүдые һандаргажа, хүдэлмэршэн болон арадай хүдэлөөн хүсэгүй болгохо политика ябуулхые хархис этэгээдүүд бодомжолһон байжа юм.

Зүүнэй хүсэнүүдые һандарган һалгааха политикада үндэһэлэн шэнэдхэн хубилалгын программэ үнгэргэжэ яашье болохогүй гээд баримтанууд элишэлэн харуулаа гэжэ ИКП-гэй Генеральна секретарь тэмдэглэнэ.

Ажалшадай бүхы ангиһаа хүдэлмэришэн ангиин холбоо барисаае таһалха, тусхайлхада, Италида коммунистнуудые бусадтай холбоо барисааһан байлгаха гэһэн дотоодын ба уласхоорондын ехэ капиталай уг зориһые бодото байдалда бэелүүлхэгүй гэһэн зориһо табигдаһан байна.

Италиин коммунистнууд гэжэ Л. Лонго заана, эрхэ сүлөөгэй түлөө бүхы тэмсэлнүүдтэ хабаадаһан юм. Коммунистнуудай политическэ программа хадаа демократиин хүгжэлтын программа мүн. Нютагай ба областной органуудай, жэшээлхэдэ, Эмилиин областьдо, бусад газар нютагуудта хүтэлбэрилжэ байһан коммунистнууд арадай үргэн хабаадалсалгада түшэглэн, ажал хэрэгээ хүтэлэн эрхилжэ шадаха байһанаа гэршэлнэ.

Христианска демократууд нэгэ партитай правительство байгуулхадаа, хүсэ шадалтай бэшэ, харин ахир түлөөр байһанаа харуулаа гэжэ Л. Лонго тэмдэглээ. Мүнөө ХДН орон доторой ажабайдалһаа, арад зоноо таһаршахай.

Оршоод байгаа эрхэ байдалда хубилалта хэлгын политикын түлөө, энэ политика дэмжэхэ бүхы шэнэ юумэнэй түлөө, политическэ талаар ороноо шэнээр хүтэлбэрилхын түлөө тэмсэл хэлгэ гол шухала байна гэжэ Л. Лонго тэмдэглэбэ.

ХИЛЫН САА НАҺАА

А. Дэвисые сүлөөлхэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Анджела Дэвис болон США-гай Компартиин национальна түрүүлэгшэ Генри Уинстоной хамтын мэдүүлгэ эндэ тараагдаа. Энээн соо эрэлхэг зоригто американска коммунистэдэ эсэргүү хэлсээ таһалдаад оруулаха тулада бүхы хүсэеэ ... хыень дэлхэйн түрүү үзэлтэй хүн түрэлтэниие уряална.

Анджела Дэвисэй түрмэдэ зобожо тулижа байһан Сан-Хоседахи хэрэг байдал хадаа 100 жэлэй туршада Америкын хара арһата... ... ... угы хэхэ гэһэн правител оролдолгын хубинь болоно мэдүүлгэ дотор заагдана.

36 наймадалай, үнэн зүй байгаа бүхы дэлхэйн хүнүүд ... Анджела Дэвис болон политик узэлэйнгөө түлөө түрмэдэ ... нэхэ һэдэлгэнь бүрүүтүү ... тула эрид шууд яряжа ... тэй гэжэ мэдүүлгэ соо тэмдэ... дэнэ.

МҮНӨӨ САГАЙ ХАРШАНГУУД

Хүн зониие олоорнь хюдалга— американ сэрэгшэдэй, тэдэнэй сайгон түһамаршадай зүгһөө Урда Вьетнамда үйлэдэжэ байгаа хюдалга, дээрмэдэлгын тухай мэдээ болоно.

Эдээн тушаань Урда Вьетнамда США-гай ба тэдэнэй дахуул түһамаршадай хэжэ байгаа хорото мухахай ябуулгануд тухай Сагаан дэбтэр гэдэг дотор хэлэгдэнэ.

Урда Вьетнамай бүхы түрмэнүүдтэ һүүлэй гурбан жэлэй турша соо олон тоото мүрдэлгэ хюдалганай хэгдэһэн байна гэжэ тэрэ дэбтэр соо бэшэгдэнхэй. Жэшээлхэдэ, 1969 оной март соо мүрдэлгын сэрэгүүд Пуло-Кондор арал дээрэхи түрмэнүүдэй нэгэндэ хаалтатай байһан 800 хүн худар буудажа. Хэдэн зуугаадыень алаһан юм. 1970 оной майда Фукуок арал дээрэхи Кайдау гэдэг түрмэдэ һуулһан 156 хүн зэргэ буудуулгээр алагдаһан байгаа. Мүн тэрэ жэлэй октябрь соо Пуло-Кондорой ондоо нэгэ түрмэдэ политическэ хэрэгээр хаагдаһан 25 хүн нюусаар угы хэгдэһэн һурагтай.

Сагаан дэбтэр дотор хэлэгдэһэнэй ёһоор, тушаагдаһан хүнүү... дые тон зэрлиг бүдүүлигээр ... дог наншадаг байна. ... гын арганууд саг үргэлжэ ... хэгдэжэ байдаг. Мүнөө ... мянга гаран түрмэнүүдтэ 30... хүн һууна.

Барижа тушаалгын хаа ... гүй олошорһонһоо улам ... түрмэнүүдтэй тоо угы ... гэн олошоршо. Түрмэн ... адеэ хоол ба медицинс ... хүргэлгэ, ариг сэбэрые ... удар бури муудана. Хаалы ... нүүд тушаа түрмын харуул ... бури хэрэгты шүүмжэгүй ... болоһонһоо шалтагаалан ... Жэшээлхэдэ, 1969 он соо ... гай түрмэдэ һууһан 630 ... малалга, сохилгоһоо болож...

США-гай засаг баригш... гууд шэнэ түрмэнүүдые ... зэрлиг, бүдүүлиг сохилго ... Вьетнамай полицинхиды ... гахын тула табигдадаг ... хэмжээ улам нэмэжэ ... Сагаан дэбтэр соо тусхай ... дэглэгдэнэ.

США-гай компартиин съезд дүүрэв

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Холбоото Штадуудай дотоодын ба уласхоорондын байдал, американ коммунистнуудай зорилгонууд тухай США-гай Компартиин Генеральна секретарь Гэс Холлой хэһэн политическэ элидхэлые нэгэн дуугаар һайшаагаад, һунгалтын урда тэрэ партиин баримталха хараа бодолые баталаад, тэрэнэй хүтэлбэрилхы органуудые һунгаад, США-гай Коммунис партиин национальна ХХ съезд хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Марксизм-ленинизмын гол ёһонуудта партиин үнэн байһые, ажалшадай аша туһын түлөө тэмсэлдэ тэрэнэй зэргэнүүдэй бат нэгэдэлтэй, нягта жагсаалтай байһые, американ коммунистнуудай хуралдаан дахинаа элирхэйлэн харуулаа. Съездын делегадууд США-дахи коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй гол шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсээд, эб наймаадалай, демократиин болон Американ ажалшадай байдал һайжаруулхын түлөө, орон дотор расизм ба үндэһэ яһа баримталан газаашалха усадхахын түлөө тэмсэл эдэбхижүүлхэ зорилготой программа зохёоо.

Патриодууд добтолно

ХАНОЙ. (ТАСС). Хура бороогуй байдаг түүшын гурба һарын туршада Лаосой патриодууд хархис этэгээдүүдэй, Таиландын хүлһэншэдэй эсэргүүгээр тэмсэжэ, амжалта түйлаа гэжэ Каосан Патет Лао агентство мэдээсэнэ.

Лаосой Арадай-сүлөөлэлгын армиин (НОАЛ) подразделенинүүд ноябриһаа февралиин эхин болотор Урда Лаосто дайсанай 2200 гаран солдат болон офицернүүдые хүлһөөнь буулгаһан, сэрэгэй 6 самолёт буудажа унагааһан, сэрэгэй 13 машина булааһа абаһан гү, али угы хэһэн байна.

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай патриодууд дайсанда эсэргүү хатуу шанга сохилто хэнэ. Сүлөөлэлгэ гэжэ хэблэлэй агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, национально-сүлөөлэлгын сэрэгүүд февралиин 13—14-дэ Ратьяя провинцида (Меконгын адаг) болоһон байлдаанай үеэр дайсанай 120 гаран солдадуудые хүлһөөнь буулгаһан байха юм.

Февралиин 18—19-дэ Айту болон Лавангдахи (Куангчи провинци) дайсанай сэрэгэй баазанууд, Сайгоной дахуул армиин гурбадахи дивизиин эзэлжэ байһан газар артиллереэр һамна буудагдаа.

Хитадай засагаарин... арсалта

ПЕКИН. (ТАСС). Японой ... тарнстнуудһаа Хитадай ... то нютагуудые сүлөөлхын ... унаһан совет сэрэгшэдэй ... дээрэ венөгүүдые табиха ... Шэньян, Харбин, Порт-... Дальний хотонуудта СССР-... ... хүдэлмэржэй ... ошохо хэгдэнэ, Хитадай ... гаархид зүбшөөбэгүй.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Партиина бүлэг» — түрүү бэшэг. СССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй ойе угтуулан» — подборко. КПСС-эй обкомдо. БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, облпрофсоведтэ. ТАСС-ай һүүлэй мэдээсэлгүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын XXXIII городской конференциһээ. «Захаамиинай ажахыуудта найжаруулагдаһан нуга сабшалан» — П. Очировай статья. «Ургаса хамгаалха гэһэн захиалан» — М. Дмитриевэй статья.

Гурбадахи хуудаһанда: Загаһан аймагта болоһон литература, искусствын үдэрнүүдтэ зориулагдаһан тусхай полоса.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: спортын һонинууд, хилын саанаһаа.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика дотор зай үүлэтэйшэг байха. Байгал шадар Түнхэндэ, Ахын аймагуудаар зарим газарта бага зэргэ саһан орохо, һулахаанаар бордохолхо. Баруун урдаһаа сэкундын 5—10 метр хусэтэйгөөр һалхилха. Температура 7—12, Байгал шадар, Хяагтын аймагта 3—8, Хурамхаанай аймагта, Баунтын аймагай хойто захаар 12—17 градус, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 24—26, үдэртөө 7—9 градус хүйтэн байха.

Февралиин 25—26-най үдэрнүүдтэ республика дотор үүлэтэйшэг байха. Саһан орохогүй. Баруун тээһээ һулахаанаар һалхилха. Температура һүниндөө 22—27, үдэртөө 6—11, хойто аймагуудаар һүниндөө 29—34 үдэртөө 11—16 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

ЭХИР КРАН

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 18.00 — «Би эдир космонавтби» гэһэн ухибүүдтэ зориулагдаһан Куйбышевэй студиин фильм. 18.15 — «Земное притяжение» гэһэн телевизионно документальна фильм. 19.10 — «Хүгжэмшэд» гэһэн Литовско студиин фильм. 19.35 — «Худоогэй час» гэһэн дамжуулга. 20.35—концерт. 21.05 — теленапорама. 21.25 — «Таяей номой таг дээрэ» гэһэн дамжуулга. 21.45 — А. О. Лавровагай «Следствие ведут Знатоки», «Черный Маклер» гэһэн нэгэдэхи хэрэг» тухай дамжуулга. 23.20 — республика доторхи һонин.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ...

Н-02334. Заказ №